Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237
Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 137. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 28-го ТРАВНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 137. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 28, 1952. VOL. LX.

ПРЕЗИДЕНТ ПЕРЕСТЕРІГАЄ ПІДПРИЄМСТВА

Вашингтон. — Президент Труман заявив, що він призадумується над можливістю використання закону про підкупства для започаткування слідства проти підприємств громадського користування й інших компаній, які видають мільйони долярів на злобну пропаґанду проти публічних електрівень. Труман висловив думку, що гроші, видавані на таку аґітацію зараховується на видатки ведення підприємств і відтягається від таких зисків, від яких має бути оплачений податок. Цю критику господарки фондами виголосив він на зібранні кількох сотень делеґатів на Конференції Електричних Ужитковців. Вони приїхали до столиці як представники громадських і стейтових установ, що вживають прилюдних електрівень, бюр сільських засобів розпроваджування електричної сили і кооператив. З промови на цій конференції, приявні набрали переконання, що президент задумує прослідити, наскільки корпорації, банки й робітничі організації причиняються грішми до вибору кандидатів на політичні становища. Зокрема президент обвинуватив Компанію Виробу Електрики й Світла в місті Канзас Ситі в утримуванні двох серій ділових книжок. Одну для втримування правильних прибутків, другу для виказування тільки таких прибутків, від яких підприємство плянує платити податки. Тому, що видатки на пропаґанду проти публічної власности ужиткових підприємств служать за підставу до звільнювання від податків, президент таврує таку практику, кажучи, що аґітацію проти уряду ведеться фондами, які повинні бути вжиті на заплачення податку. При цій нагоді, Труман висловив своє негодування на довге слідство проти кандидата на генерального прокуратора, який саме мав би зайнятися прослідженням видатків на підставі закону про підкупства.

Верховний Суд ЗДА дозволив встановлення радіоапаратів в автобусах

Вашингтон. — Дрібна справа можливости уміщування в середниках публічного транспорту радіоапаратів знайшлася на розгляді Верховного Суду. Це було викликано протестами частини пасажирів, які вважали, що слухання радіопрограми для всіх пасажирів є обмеження прав горожанина, бо, серед пасажирів завжди є особи, що не бажають слухати цих передач. Зокрема про те заявили деякі пасажири міста Вашингтону. Верховний Суд не прихилися до думки цих пасажирів й не знайшов, у запровадженні радіоавдицій в автобусах обмеження свободи горожан. Одначе думка суддів не була одноголосна, що говорить за те, що протести „жертв" радіослухання мають багато симпатиків.

Катастрофа нафтоналивного судна

Вілмінґтон, Дел. — На річці Делевар трапилася чергова велика катастрофа нафтоналивного судна. Нафтоналивне судно (танкер) „Додж", під час сильного дощу, що спричинив погану видимість на воді, зударився з іншим великим, — 10,441 тони, танкером. „Додж" віз 630,000 ґалонів бензини, що, при зударі, спалахнула з вибухом „подібним до грому". Катастрофа трапилася 22 милі від Вілмінґтону. Це вже третя катастрофа за недовгий час нафтоналивних суден. У попередніх катастрофах, загинуло сім осіб й за числом людських жертв, попередні катастрофи були менші, від останньої. Під час нещастя з „Доджем", дві особи були забиті, а вісім пропали без сліду й їх вважають теж за загинулих. З дев'ятиособової залоги танкера, вирятувався лише один, С'яр Телефсен і він розповів про свої страхітливі переживання на палаючому кораблі та допоміг виявити прізвища членів залоги, що впали жертвою катастрофи.

Хочуть переводити чистку серед адвокатів

Вашинґтон. — Американське Адвокатське Товариство оповіщує початок завзятої кампанії для „внелімінування" адвокатів, які „свіпрацюють" з півсвітом і допомагають злочинцям обійти закон. Адвокатська „бара" відновила акцію в Конґресі за найменше дев'ять законів, порекомендованих колишньою сенатською комісією для прослідження забороненої гри та інших міжстертових проступків. Адводатське Товариство виступило взагалі проти злочинів у півсвіті, публікуючи 320 сторінкову книжку п. з. „Зорганізований злочин і викональність законів". Вступне слово до книжки написав сен. Естер Кіфовер, перший голова сенатської комісії для прослідження злочину. Окремо вимагає товариство більших кар за сповнення кривоприсяги.

СМЕРТЬ ЮНАКА ВНАСЛІДОК „РОЗРИВУ ЛЕГЕНІВ"

Вакула, Фла. — Місцеві лікарі були зацікавлені незвичним випадком смерти кадета Демса Портера з поблизької літунської бази. Нещасливий купався й, плаваючи, пірнув під воду й опинився в печері, де повітря було значно густіше від нормального. Коли він виринув знову на поверхню, то його легені не витримали великої різниці між тисненням згущеного й нормального повітря й „розірвалися". Подібні випадки спостережено на глибоководних рибах, які гинуть, коли опиняться під „нормальним" тиском.

ВЕРХОВНИЙ СУД ЗНІС ЗАБОРОНУ ВИСТАВИ „БОГОХУЛЬНОГО" ФІЛЬМУ

Вашинґтон. — Верховний Суд Злучених Держав вирішив одноголосно, що вистава кінотеатральних фільм підлягає під охорону конституційних ґарантій в такій самій мірі як свобода слова або свобода преси. Цю засаду підтримав Верховний Суд при вирішуванні відклику від вирішення стейтового Апеляційного Суду в Ню Йорку, який потвердив вирішення суду першої інстанції, що фільм „Чудо" є богохульний. Цей фільм був випродукований в Італії і привезений до Америки, одначе після вистави в місті Ню Йорку зустрінувся з закидом релігійних кол, головно католиків, що дія фільму звернена проти віри в непорочність Пречистої Діви. Тридцять років тому, Верховний Суд вирішував вперше справу вистави фільм і вирішив, що це чисто приватні підприємства, які не мають підстави до конституційної охорони на такий лад, як свобода слова й преси. Теперішнє вирішення вказує на цілковиту переміну переконань членів Верховного Суду.

ІВАН ФРАНКО
(1856—1916)

Встане славна мати Україна,
Щаслива і вільна —
Від Кубані аж до Сяна-рікги
Одна нероздільна.

Іван Франко

СЕНАТОР ТАЙ: УКРАЇНЦІ НАЙВАЖЛИВІШИЙ ФАКТОР В БОРОТЬБІ ПРОТИ БОЛЬШЕВИЗМУ

Вашингтон. Сенатор Едвард Дж. Тай з Міннесоти, відповідаючи на переслані йому УККомітетом пропозиції щодо американської політики відносно Східної Европи, висловлює свою повну однозгідність зі становищем УККомітету щодо важливости не-російських народів в боротьбі проти комуно-російського імперіялізму, стверджуючи рівночасно, що в тій боротьбі українці становлять найважливіший фактор. В листі до проф. Лева Добрянського, голови УККомітету, сенатор Тай м.і. пише: „Я віддавна високо оцінював аспірації українського народу та його досягнення, так що мені було приємно одержати Вашого листа з 7-го квітня та долучену заяву відносно політики Українського Конґресового Комітету, якого Ви є президентом. Я дякую Вам дуже за цю вартісну інформацію. Мені здається, що наші американці українського походження збагнули найвартісніший пункт атаки на совєтський імперіялізм через не-російські народи за залізною заслоною. Між ним українці становлять найважливіший фактор, не тільки з уваги на їх національні аспірації, але теж з уваги на їх тісні культурні та ідеалістичні зв'язки з Західною Европою"...

Японський фільм вияснює таємницю Тихоокеанської війни

Вашингтон. — Команда воєнної фльоти виявила існування єдиного досі відомого фільму, знятого під час затоплення американського воєнного корабля японськими гарматами. Фільм розв'язує теж загадку, що сталося з американським кораблем „Едсал" (ДД 219), який щез з усією залогою в дорозі з острова Ява до Австралії в березні 1942 р. Цей корабель затопили японці, а з нього вирятували тільки п'ять членів з залоги, яка нараховувала 153 осіб. Одначе ці вирятувані вояки погибли в таборі полонених коло Кондарі на острові Целебес. Фільм з потопаючого корабля зняв один японський офіцер і він попав у руки американців десять років пізніше. Два японські кораблі приписували собі заслуги в затопленні корабля Едсал, хоч жаден з них не мав до цього підстави. Фільм був знятий третім кораблем. Він буде висвітлений восені в Америці на спомин американських подвигів та жертв в останній війні.

Свідчить про таємні комуністичні школи в Америці

Ню Йорк. — Свідок уряду, Джан Лотнер, який від 1929 до 1950 року був членом Комуністичної партії, складав зізнання як свідок уряду проти шістнадцяти провідних комуністів, обвинувачених в змаганні до насильного скинення уряду. Він сказав про себе, що його вчили засад комунізму в таємній комуністичній школі, де пропагували думку, що переворот з теперішнього ладу на комуністичний не може обійтися без насилля. У школі вживано відповідних підручників та спеціяльних брошурок, яких зразок прокурор пред'явив судові. Заки прийшло до переслухання Лотнера суд вирішив, що свідчення попереднього урядового свідка тобто Луї Буденца, є приємливі для суду. Оборонці зажадали уневажнення його свідоцтва, — кажучи, що вони не відносяться до часу, яким охоплена діяльність підсудних.

Канада дорікає Стейтам за призначення її вояків до Кодже

Оттава. — Канадський уряд вислав до Вашинґтону ноту з вимогою, щоб канадські війська на Кореї залишилися під канадською командою й контролею і щоб їх не розділювати на довільні частини та призначувати на службу в різнородних околицях. Хоч нота не має форми протесту, то її тон доволі рішучий. Зокрема згадано в ній про призначення канадської П'ятої Бриґади Піхоти на службу коло бараків воєнних полонених. Вислання ноти до Вашингтону проголосив канадський міністер закордонних справ Лестер Б. Пірсон, який заявив, що становище канадського уряду в цій справі треба вияснити публічно. Міністер пригадав на подібні вимоги в минулому і твердив, що тільки в виїмкових випадках можна розділяти канадські військові сили, призначуючи їх до спеціяльної служби, а зрештою вони повинні вважатися як одна цілість.

ФРАНЦІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ БІЛЬШОЇ ПІДТРИМКИ ВІД ЗДА

Париж. — Франція буде домагатися від ЗДА більшої матеріяльної і дипломатичної підтримки в війні в Індо-Китаєм та в клопотах з арабськими націоналістами в Тунісі і Марокко. Цього домагається Франція вже після одержання військової ґарантії від ЗДА в зв'язку з підписанням контрактового договору з Німеччиною та з приступленням Німеччини до Північного Атлантійського Оборонного Пакту, згідно з яким Німеччина має обов'язок зорганізувати 400,000 армію. Французький міністер Роберт Шуман має просити ЗДА про більшу допомогу зброєю в війні в Індо-Китаю та про „прихильніше наставлення ЗДА" до французької акції проти арабських націоналістів в Північній Африці. Шуман хотів би вияснити з міністром Ачесоном, коли і як великої підтримки може Франція надіятися в рямках видатків на збросння країн, що належать до Нато. Згідно з договором Франція має виставити 14 дивізій, а Німеччина 12. Шість европейських держав мають мати 43 дивізії, це значить коло 500,000 сухопутної армії та додаткові частини — літунства і фльоти. Але договір набуде правної сили аж після того, як його ратифікують усі держави. В Німеччині сильну опозицію проти підписання договору творять соціялісти. ЗДА і Англія згодилися залишити свої війська в Німеччині, поки німці не зорганізують своєї армії.

Відновлено переговори в справі перемир'я в Кореї

Мунсан, Корея. Після трьох днів перерви, аліянтські і комуністичні представники в Панмунджом відновили свої переговори в справі перемир'я і відразу попали в ті самі суперечності, які вже від деякого часу становлять „мертву точку" в нарадах. На початку відновлених нарад комуністичний представник заявив, що червоні війська „не можуть спокійно і безчинно приглядатися", як аліянтські вояки „довільно вбивають" комуністичних полонених. Аліянти інтерпретують цю заяву частинно як погрозу і частинно як звичайну пропаґанду. Рівночасно комуністична пропаґанда відновила свою кампанію брехні проти аліянтів, погрожуючи евентуальним зірванням дальших переговорів. Тимчасом на острові Кодже аліянтська сторожа скріплює свою контролю величезного табору червоних полонених, здушуючи нові спроби бунту.

Ген. Ріджвей на розмові з ген. М'Артуром перед виїздом

Ню Йорк. — Ген. Метю Б. Ріджвей, відвідав перед своїм виїздом в Европу ген. Доґлеса Мек Артура, який був перед ним верховним командувачем боєвих сил на Далекому Сході. Розмова тривала одну годину, але з неї не оголошено жадного комунікату. Прибічник ген. Мек Артура сказав тільки загально, що предметом розмови були особисті справи й положення на Далекому Сході. Після розмови ген. Ріджвей виїхав літаком в Европу, де він займе становище верховного командувача військ НАТО на місце ген. Двайта Д. Айзенгавера.

Американський концерн купує іранську бензину

Тегеран, Іран. — Ди Нейшенел Айреніен Ойл Компані, яка перейняла всі бувші британські копальні нафти та рафінерії, заключила договір з американським концерном, згідно з яким буде продавати ЗДА щорічно 3,000,000 тони бензини. Договір заключено на п'ять років. В повідомленні іранські нафтові круги не назвали поіменно американського концерну, який підписав договір. Президент Іранської Нафтової Компанії Казем Гасібі заявив, що американці будуть уживати бензини для всіх тих своїх кораблів, що причалюють до порту в Абадан, а також для свого літунства, бо більша часть проданої бензини — це пальне для літаків. Проурядові кола заявляють, що підписання цього договору з ЗДА має велике значення для Ірану, бо ним зломано англійську бльокаду вивозу іранської бензини після удержавлення нафтової продукції в Ірані.

„Жінка з Риму" на індексі заборонених книжок

Рим. — Всі твори Альберта Моравія (в дійсності він називається Альберт Пінчерле) втягнули до індексу заборонених книжок. Моравія має 45 років і здобув великий успіх своїм твором. „Жінка з Риму", написанім в новореалістичнім напрямку. Він перший повістяр, якого твори заборонила читати Католицька Церква від 1948 року, коли вписано до Індексу Заборонених Книжок усі твори французького письменника-екзистенціяліста Жана Поля Сартра. „Жінку з Риму" в 1949 році перекладено англійською мовою і вона була довший час американським бест-селером" (найбільше купованою книжкою). На індексі знаходяться твори ще таких італійських авторів: Д'Анунчія, Бенедетто Кроче і Люїджі Пірандельо. Повість „Жінка з Риму" перекладена 13 мовами, між іншим японською і фінською.

ЗГОЛОШЕННЯ В СПРАВІ СТИПЕНДІЙ ПРИЙМАЮТЬСЯ ДО 16-го ЧЕРВНЯ

Східно Европейський Фонд подає до відома, що прохання на студійні стипендії будуть прийматися тільки до 16. червня ц. р. Ці студійні стипендії на академічний рік 1952-1953 є приступні для студентів українського походження, які вже є приняті до американських каледжів або університетів як кандидати до допломів (які покинули СССР після 1941 року та ще не досягли 35 року життя і які добре володіють англійською мовою. За дальшими інформаціями, пишіть до:

East European Fund, Inc.,
10 East 44th St.,
New York 17, N. Y.

Стипендія в нагороду для українського мистця

Дня 19-го травня ц. р. в залях мистецької студії Національної Академії в Ню Йорку відкрито виставу праць студентів. Жюрі зложене з відомих американських мистців, членів Національної Академії, в складі О. М. Пляйснер голова, Д. Оллен, Люї Буше, Іван Г. Оліньский, Роберт Філіп відзначило праці Романа Пачовського, сина нашого письменника Василя Пачовського наданням стипендії (Julius Hallgarten Scholarship), яка дає йому змогу безкоштовно продовжувати студії в академії в наступному році.

ЗАХІДНА НІМЕЧЧИНА ПАРТНЕРОМ АЛІЯНТІВ

Бонн, Німеччина. — Західно-Німецька Федеративна Республіка стала рівноправним партнером західної спільноти народів, після підписання мирового контракту з західними аліянтами. Врочисте підписання договору відбулося в понеділок рано в Бонн, столиці Західної Німеччини, в приміщенні федерального парляменту. Хоча договір, — щоб набрати правосильности, мусить бути раніше ратифікований парляментами договірних країн, проте в ньому є клявзулі, які передбачують поступову ліквідацію окупаційного стану в Німеччині вже перед ратифікацією. — Текст договору приготований в трьох мовах: англійській, французькій і німецькій. Підпис договору започаткував британський секретар закордонних справ Ентоні Іден, після нього поклав свій підпис французький міністер закордонних справ Роберт Шуман, опісля державний секретар Дін Ачесон, а закінчив підписувати німецький канцлер д-р Конрад Аденауер. Церемонії підписування приглядалися делеґації всіх чотирьох країн, західні високі комісарі в Німеччині, всі члени західно-німецького уряду, всі прем'єри сфедерованих західно-німецьких країн та представники духовенства і народу. — Натомість церемонію бойкотувала опозиція до теперішнього уряду Німеччини — соціялістична партія та Німецька Федерація Професійних Спілоок, що нараховує коло 6 мільйоноів членів. Ця зорганізована опозиція може поважно утруднити ратифікацію договору. Державний секретар Ачесон, поклавши свій підпис під договором, привітав „нового партнера" в зусиллях Злучених Держав, Британії і Франції „встановити мир і безпеку в світі." Це саме нове німецьке партнерство в змаганнях до миру і безпеки підкреслювали теж інші міністри. „Починаючи від тепер наші нації і уряди повинні навчитися співпрацювати, сповнені ідеєю нового світу, в якому всі ми матимемо своє місце та в якому ми матимемо свої місця не на те, щоб панувати, але щоб один одному допомагати", говорив французький міністер Шуман. Підписаний мировий контракт складається з шістьох договорів: 1. конвенції про відношення між трьома західними великодержавами і федеративною німецькою республікою, 2. конвенції в справі полагодження справ, які виникають з війни і окупації; 3. конвенції відносно прав і обов'язків аліянтських військ на території Німеччини, 4. фінансової конвенції, 5 листів, що творять частину котрактового договору та — 6. спеціяльних постанов відносно переведення в життя частин контрактового договору. Кожна з цих конвенцій — що разом становлять 400 сторінок контрактового договору, була підписана окремо представниками чотирьох договірних країн. Поодинокі клявзулі договору привертають Німеччині суверенність у внутрішніх справах, застерігають за аліянтами деякі права, зокрема щодо дальшого вдержання їхніх військ на німецькій території та щодо проголошення виїмкового положення на випадок загрози, і зобов'язують Німеччину покривати частину коштів вдержання аліянтських військ в ну в Берліні. Окрема клявзула ґарантують, що Німеччина не може самочинно виступити із европейської оборонної спільноти. Рівночасно західні аліянти проголосили окрему деклярацію, в якій ґарантують задержання теперішнього стану в Берліні. Скрема клявзуля в договорі постановляє, — що він автоматично втратив би свою силу, якщо б досягнено порозуміння в справі об'єднання Німеччини та створення одного всенімецького режиму.

Східна Німеччина реаґує на договір окремими заходами на кордоні

Берлін. — У відповідь на підписання мирового контракту між західними аліянтами і Західною Німеччиною та на проголошення західної деклярації в справі Берліна, комуністичний уряд Східної Німеччини негайно зареаґував тим, що наказав гостре поготівля своєї „народної міліції" та зарядив „гострі заходи" для закриття міжзональної демаркаційної лінії, щоб „не допустити до дальшої інфільтрації підривних елементів, шпигунів, терористів і саботажників на територію Східної Німеччини". Раніше східно-німецький комуністичний гучномовець, Ґерґарт Айслер, який очолював пропаґандивне комуно-німецьке Інформаційне Бюро, заявив: „Сьогодні, підписавши договір, вони можуть сміятися, але завтра, як їхній загальний воєнний контракт вибухне в їхні обличчя, вони будуть плакати". Рівночасно із західною деклярацією про задержання теперішнього стану в Берліні та про поширення прав самоуправління західних секторів того міста, західно-німецький уряд проголосив і свою деклярацію, в якій ґарантує Західному Берлінові багатобічну допомогу.

Москва знову погрожує „акцією німецького народу"

Москва. — Офіційний орган комуністичної партії, газета „Правда", в редакційній статті знову погрожує, що „німецький нарід" намагатиметься знайти „власні шляхи" до об'єднання, якщо великодержави не пороблять негайних заходів для розв'язки німецької проблеми. Сама „Правда" не виявляє характеру цих „власних шляхів", але в цьому виручують її комуно-німецькі сателіти, погрожуючи, що „німецький нарід" не завагається вжити сили для ліквідації постійного поділу країни та для припинення намагань зах.-німецького уряду перемінити Німеччину в „гарматнє м'ясо" для англо-американських імперіялістів.

ПЕРЕМОГА ДЕ ҐАСПЕРІ У ВИБОРАХ В ІТАЛІЇ

Рим. — В громадських виборах в Південній і Центральній Італії переміг центральний бльок прем'єра де Ґаспері. Досі проголошено тільки частинний вислід виборів, але й він показує, що в Римі перемогла коаліція партій згуртованих коло Християнських Демократів, які дістали 42,51 відсотків голосів. Ліві партії разом з комуністами одержали 33,3%, а Новофашистівська партія 24,14%. Політичні обсерватори цікавляться великим зростом нової фашистівської партії. Християнські Демократи зискали найбільше голосів і на Сицилії, хоч там жадна партія не має такої більшости, щоб сама могла перебрати контроль громадської управи. Комуністи вже приготовляють своїх симпатиків на те, що вони програли вибори, та пишуть у часописах, що „клерикали й фашисти" разом з черницями „змушували" старих і немічних людей іти до виборчих урн.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Re-entry as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879 Pending

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НІМЕЦЬКИЙ ПАРТНЕР

В понеділок 26-го травня о год. 10-ій рано міністри закордонних справ Злучених Держав, Британії і Франції підписали в Бони мировий контракт із Західно-Німецькою Федеративною Республікою, на підставі якого тій країні привертається у великій мірі її суверенні права за ціну її участи в західно-европейській оборонній спільноті. Це акт першорядної політичної ваги, бо він не тільки змінює обличчя теперішньої Европи, але й започатковує те, що з повною відповідальністю можна б назвати новою добою в історичному розвитку: Німеччина стає партнером Заходу.

Мировий контракт з Німеччиною має свої глибокі причини і цілі, які далеко переходять рямки самих тільки теперішніх обставин і потреб. Він є першою конкретною відповіддю на запит, під знаком якого стояла европейська політика, а частинно і світова, за останніх сто років: по якому боці стоятиме Німеччина і чи, та як можна її здобути для західних демократій? Це було питання рішальне в традиційній політиці рівноваги сил, і брак задовольняючої розв'язки цеї проблеми був причиною двох світових війн та всіх зв'язаних з ними катастроф.

Передвоєнну рівновагу політичних сил в Европі вдержувала, або краще намагалася вдержати Англія. В гру входили Франція, Німеччина і Росія та творені ними або між ними бльоки держав. Але англійські рецепти на рівновагу сил не виправдувались і у висліді були війни. Тоді захитану рівновагу привертала і переважувала Америка. Так було в першій світовій війні і так було в другій. Привернення попереднього стану загрожувало б теж повторенням війни, отже ясно, що миролюбні західні країни намагаються до того не допустити, створюючи тепер, замість двох західних партнерів, Франції і Німеччини, одну західно-европейську оборонну спільноту, з Німеччиною і Францією та іншими країнами як рівноправними партнерами. Рівночасно продовжуться заходи, щоб покласти трівкі основи під майбутню европейську федерацію, в якій війна була б направду кошмарним пережитком. Звичайно, до завершення того процесу потрібно ще перемогти багато всіляких ускладнень господарського, культурного, традиційного, етнографічного і т. п. порядку, що вимагатиме багато часу, труду і доброї волі. Але теперішні державні мужі і архітекти нового розвитку переконані, що наука історії та свідомість спільноти інтересів допоможуть перемогти ці труднощі.

Німецьке партнерство із західними демократіями викликало переполох в Москві, цілком зрозумілий в призмі совєтських плянів і цілей. *Німеччина, своїми ресурсами та людським і господарським потенціялом сильно перехилює* вагу в користь Заходу. Якщоб Москва була така миролюбна, за яку вона себе реклямує, вона не мала б причини боятися західно-німецького партнерства, до якого, до речі, західні демократії постійно запрошували й саму Росію. Америка не має жадних імперіялістичних цілей і це доказує ціла її історія і ціле її наставлення. Імперіялістичних цілей не має теж Англія, яка сьогодні по волі чи не-волі позбувається одної складової частини своєї колишньої імперії за другою. Франція має єдине бажання: забезпечити себе перед чужим імперіялізмом та чужою агресією. Це саме з підкресленням можна сказати й про інших партнерів західно-европейської оборонної спільноти.

Все ж таки, західно-німецький договір та німецьке партнерство в західній обороні викликали найбільш нагальну реакцію з боку Совєтського Союзу. Москва докладала всіх зусиль, щоб до того договору не допустити, починаючи від дипломатії, а на хитрунствах, терорі і погрозах кінчаючи. Того роду совєтська реакція може мати тільки три причині: 1) західно-німецькі партнерство перекреслює або щонайменше утруднює імперіялістично-агресивні цілі Кремля, 2) Москва справді вмовила в себе твердження своєї власної пропаганди та вірить в західні агресивні пляни, або 3) вона вдає, що в них вірить, щоб в той спосіб виправдати свою власну підготовку до війни.

Із поступування західних демократій та із заяв їх державних мужів виходить недвозначно, що вони здають собі справу з теперішнього положення і рішені його опанувати. Мировий контракт з Німеччиною був правильним, хоч і досить небезпечним закрутом в дотеперішньому розвитку, але той риск був необхідний, бо совєтська загроза для вільного світу є сьогодні в такій стадії, що її можна вже тільки зменшити.

Л. Луців

Як Іван Франко кандидував до віденського парляменту

Двадцять восьмого травня припадають 36-ті роковини з дня смерти Івана Франка, цього найбільшого після Тараса Шевченка українського діяча на полі культури. Український нарід іде „в мандрівку століть" з печаттю духа цього нашого духового велетня, що залишив сліди своєї праці на всіх ділянках нашої культури і нашого поступу.

Вшановуючи його пам'ять, хочемо пригадати, як Іван Франко діяв і на полі практичної політики та старався здобути посольський мандат до віденського парляменту, щоб там боронити прав нашого народу перед визиском поляків, що тоді безкарно угнітали наш нарід у рямках австрійської монархії.

∴

Іван Франко був не тільки поетом, письменником, науковцем, публіцистом і громадським діячем. Він аж тричі старався бути умандатованим заступником українського народу та здобути посольський мандат до віденського парляменту. Але Іванові Франкові не вдалося здобути посольського становища, бо це було 1895 року, коли в Австрії ще не було рівного, безпосереднього і таємного голосування при виборах.

Виборці голосували на правиборців, а ті з'їздилися і голосували вже безпосередньо на депутата. Таких правиборців легко можна було стероризувати, підкупити, побити, а то й замкнути до тюрми на час самих виборів і в той спосіб адміністрація, що була в польських руках, легко могла не допустити до вибору українського посла. Друга несправедливість була в тому, що виборчі права відмірювалися на основі висоти заплачення податків. На цій основі були так звані курії. В сільській курії один посольський мандат припадав на 75,000 населення, в міській тільки на 20,000 а в поміщицькій курії тільки на 50 осіб. Ці виборчі практики прекрасно описав Лесь Мартович у своїй новелі, де героєві вдалося перехитрити виборчих хуліганів.

М. Возняк у розвідці „Виборче беззаконня проти Івана Франка" („Іван Франко". Статті й матеріяли. Збірник перший, Львів, 1948, ст. 65-87) старається відтворити історію Франкового кандидування і то на основі таки статтей самого Івана Франка, в яких поет докладно описав був, якими засобами польський кандидат на посла, поміщик Павло Тишковський, здобув посольський мандат.

Іван Франко кандидував у сільській курії повітів Перемишль, Мостиська і Добромиль. Його противником був названий уже поміщик Тишковський, бо т. зв. старорусин Микола Антоневич, який спочатку також кандидував, зрікся своєї кандидатури. Українські селяни гаряче агітували за Франком, який також промовляв на вічах. У відозві надруковані такі слова про Франка:

„Браття селяни! Для нас то найбільша честь повинна бути, що такий мудрий, такий учений, так до свого хлопського стану прив'язаний, як доктор Іван Франко, хоче бути послом нашим".

„Так, браття мої найдорожчі! Хай світ довідається, що хлопський народ уміє любити і цінити своїх приятелів і длятого — свого найбільшого приятеля і оборонця, д-ра Івана Франка, обере на посла до Відня. Ви, брати з Перемиського повіту, Ви, що нині є гордістю цілої України — вам припадає та честь обрати найславнішого українця — і найкращого приятеля нашого на посла".

За поміщиком Тишковським була польська адміністрація й поліція. На вічу в Перемишлі заарештувала поліція навіть самого Івана Франка, а в Добромилі заарештували селянина Муштука, який агітував за Франком, подібні арештування були в Устриках. Крім терору Франків противник Тишковський послугувався ще підкупом. Він видав агентам від 8—10,000 ринських на те, щоб вони йому купили 400 голосів. Сам правиборець діставав тільки 10 ринських, а решта йшла до кишень агентів.

Крім повищих злочинів ділялися ще й такі беззаконня. В Медиці коло Перемишля мали відбутися вибори правиборців. Податковий уряд візвав велике число в справі незаплаченого податку до Перемишля, а тимчасом війт у селі зі своїми небагатьома прихильниками провів правибори зовсім відповідно до бажання комісаря, який підтримував Тишковського. По інших селах, де правибори випали в користь Франка, там староство їх касувало і то аж перед самими виборами і несподівано, з занедбанням усіх законних форм, переводжувало нові правибори, на яких вибирано правиборцями таких людей, що їх можна б змусити голосувати на Тишковського.

В день виборів по Перемишлі вешталася велика ватага хуліганів, яка напастувала й била чесних виборців, що хотіли голосувати на Франка. Ось як сам Франко писав про одного такого „агітатора" Тишковського в віденському часописі „Ді Цайт":

„Героєм дня був добромильський ремісник — бляхар П., досить непочесна, не раз в'язницею карана людина. Він сподівався доброго заробітку з виборів. Попереднього дня він відводив моїх прихильників до залізниці, пакостив виборцям, а рано в день виборів, не знаючи де я ночую, в жидівському готелі коло ринку вхопив черевики якогось приїжджого гостя, що ночував там, і почав утікати з ними в тому переконанні, що зробив капость мені. На ринку з цього приводу зробився невеличкий гармидер, у П. відібрали черевики, але це не пошкодило йому далі відіграти ролю великого героя."

Треба згадати, що за Франком агітували тоді, крім селян і робітників, знані українські політики, пізніший посол до Відня, соціяліст Семен Вітик та тодішній редактор Вячеслав Будзиновський.

У Судовій Вишні самі виборці, які усно голосували, обрахували, що на Франка віддано 78 до 80 голосів, але офіційно проголошено, що український кандидат одержав тільки 30 голосів. Коло 50 Франкових голосів пропали, бо виборча комісія аж три години нараджувалися, як би то пофальшувати вислід виборів.

Адміністрація не забула і про те, щоб скласти виборчі комісії з самих тільки прихильників Тишковського. Згідно з реґулямінoм виборча комісія мала складатися з 7 членів, а з них 3 мав іменувати староста, а 4 мали б вибирати виборці. Але перемиський староста Горецький іменував аж чотирьох членів комісії і в той спосіб вже мав запевнену її більшість.

Таким способом Іван Франко не здобув тоді посольського мандату до Відня, хоч за ним була величезна більшість українських виборців з сільської курії. Сталося це тому, що польський кандидат Тишковський послуговувався терором, підкупством, фальшуванням та розбоєм на гладкій дорозі. Його цей мандат коштував коло 10,000 ринських і він мав сказати після виборів:

„Прийде сюди чорт знає який чоловік, і заради нього плати так багато грошей! Якщо піде так далі, то мушу продавати один за одним маєток, щоб покривати витрати".

Та найцікавіше те, що Іван Франко не тратив духа після такої польсько-австрійської виборчої кампанії. Він кінчив свою статтю про ці вибори такими словами:

„Обурення пана Тишковського зовсім виправдане. Адже теперішні вибори важні тільки на півтора року (це були доповняючі вибори Л. Л.), отже ми ще зустрінемося. То ж, до скорого, милого побачення, пане Тишковський".

Іван Франко

∴

Багно гниле́є між краї́в Европи,
Покрите цвіллю, зеленню густою,
Розсаднице недумства і застою,
Росіє! Де лиш ти поставиш стопи,
Повзе облуда, здирство, плач народу,
Цвіте бездушність, наче плісня із муру.
Ти тиснеш і кричиш: „Даю свободу!",
Дреш шкуру і мовиш: „Двигаю культуру!"
Ти не січеш, не б'єш, в Сибір не шлеш,
Лиш мов опир із серця соки ссеш,
Багно твоє лиш серце й душу душить.
Лиш гадь і слизь росте й міцніє в тобі,
Свобідний дух або тікати мусить,
Або живцем вмірає в твоїм гробі.

∴

Тюрмо народів, обручем сталевим
Ти обціпила їх живі суставн
И держиш — не для пожитку, не для слави,
А лиш для жиру клевретам мерзеннним.
Оттак пастух попута коні в полі
Через-ногу: здаєсь, три ноги вільні,
А йти вони, ні бігти не зусильні —
То ржать, гризуться спільники неволі.
Оттак і ти попутала народи,
Всім давши зверхні вигляди свободи,
Щоб одні одних гризли і душили.
І хоч всі дружно рвуться з твого круга,
Та в різні боки шарпають друг-друга.
Цей колот — джерело твоєї сили.

Василь Витвицький

Спадщина М. Гайворонського

У просторих соняшних кімнатах на Форест Гілс в Ню Йорку, де проживав Михайло Гайворонський, зберігається його спадщина. Навіть для тих, що раніше цікавилися його творчістю і музичною та громадською діяльністю його архів і бібліотека несподівано великі.

Найбільший нотний рукописний відділ, в якому є численні недруковані досі композиції Гайворонського, як і рукописи друкованих. Композитор зберіг теж різні редакції тих самих творів (напр. „Як їхалам з Гамерики"), що для пізнання окремих фаз його творчости має особливу вартість. Деякі з недрукованих творів були автором приготовані до друку, між ними симфонічна поема, твори для чоловічого хору, сольоспіви. Інші рукописи, як струнний квартет, вимагатимуть розглянення тих доповнень і змін, що їх сам композитор зробив у багатьох місцях. З років 1914-19 збережені й досі рукописи широко відомих стрілецьких пісень Гайворонського.

Наш композитор залишив багато записок. Деякі писані у формі щоденника (особливо багаті за роки 1939-49), інші у формі споминів, ще інші як певні суцільні описи. З останніх особливу вартість мають його дуже докладні записки про стрілецькі пісні, їх авторів та про час і обставини їх постання. В них віддана уся стрілецька атмосфера, така своєрідна і неповторна. При цьому Гайворонський показав велике зрозуміння для потреб майбутнього дослідження тих часів і подій, записуючи точно подробиці, обставини й дати. Численні оригінальні світлини й ілюстрації збагачують і прикрашують цей матеріял.

З такою ж дбайливістю збережене листування. В ньому висвітлено багато подій і справ з нашого музичного життя, з праці і діяльности колишніх Січових Стрільців і врешті з культурно-громадського життя в Америці. Між іншими знаходимо листи від декого з київських музичних діячів 1920-их років (з часів, коли ще переписка з світом не уважалася большевиками за „протинародний" злочин). Окремий інтерес будять сліди міжнародніх зв'язків композитора, головно ж з білоруськими культурними діячами. Листування з матірю, ведене до кінця її життя показує Михайла Гайворонського, як людину з ніжним родинним почуттям і прив'язанням.

Бібліотека свідчить про широке зацікавлення її власника різними ділянками культури. Очевидно її музичний відділ найбагатший. В ньому велика колекція замітніших видань американських музикологів. Але й видань з царини образотворчого мистецтва й літератури не мало. Ці книжки не тільки стояли на поличках і в шафках. Їх наш композитор докладно прочитував, роблячи часом свої завваження. Інколи ці завваження дуже цікаві для характеристики Гайворонського людини і громадянина. Так у творі одного з підсовєтських поетів, у рядку „будь проклятий, Риме!", перекреслено ці слова а вписано „будь проклятий, Кремле!" Цим одним рядком, писаним рукою колишнього старшини Української Армії, сказано дуже багато.

Окреме місце займають сліди зв'язків Гайворонського з нашою еміграцією в Европі по другій світовій війні. Йому не треба було виясняти, хто то є скитальці. Він добре знав, чому вони вийшли на скитальщину і з самого початку зацікавився їх долею. Про це говорять його статті у пресі, живе листування і врешті численні відтинки від посилок т. зв. „кер-пакетів" (велика частина з них була призначена на загальні культурні потреби, напр., на музичне видавництво). Образ і зразок культурного й громадського діяча, що його Гайворонський передав нам у спадщину, сягає своїм значенням широко і далеко поза Форест Гілс.

Гайворонський залишив нам ще одну частину спадщини, заховану в дуже особливому місці: у душах і серцях молодшої українсько-американської ґенерації. З ким тільки з-поміж його колишніх учнів і молодих співробітників зустрітись, з їх слів і з їх облич пробивається зворушлива ясність і любов до нього й до справи, якій він служив.

В цілому спадщина Михайла Гайворонського це наслідок і свідоцтво змістовного життя і невтомної творчої праці мистця — громадянина.

Микола Очерет

СОВЕТСЬКА „РЕЛІГІЯ"

В Совєтському Союзі трапилась подія, на яку світова преса мало звернула уваги, але яка ставить останню крапку над релігійним питанням в СССР. В Загорську відбулась конференція духовенства на якій були присутні представники всіх релігій. Тут брали участь представники православної, грузинської, баптиської, реформаторської і методистської церков, тут були старообрядовці, жиди, магомедани, будисти. Патріярх Алексєй і митрополит Ніколай виголосили промови проти „американських п о д ж іг а телєй войни". Московський раввін Соломон Шіффер закликав жидів „всього миру, Англії, ЗДА і других країн" приєднатись до протесту проти „варварської, бактеріологічної війни американських імперіялістів в Кореї". Він заявив, що „в наших сінагогах ми вдень і вночі молимось про мир". Голова старообрядців проголосив „славу великому Сталіну", а шейх Огли, голова мусулман Закавказзя, що з'явився на конференцію у білому тюрбані, підтримав протест московського раввіна. Нас зовсім не дивує таке „єднання", бо ми знаємо, що в СССР „свобода релігії". Правда, ми ще не забули гасла на плакатах над колонами антирелігійних карнавалів: „хто вірить в Бога, той ворог совєтської влади!" Ми не забули, що й сам Сталін, партія та НКВД не раз урочисто визначали свою „перемогу" над християнською релігією, її церквою, духовенством та вірними. Всі вони завжди твердили, що „християнство в СССР знищено до кінця і краю!" Ми пам'ятаємо новітніх мучеників за віру Христову, яких здичавіле НКВД сотнями тисяч гнало в непроходимі ліси Далекого Сходу, на каторжні роботи до Сибіру, на Соловки і ми зав-

(Закінчення на стор. 3.)

Микола Андрусяк

100 РОКІВ ВІДРОДЖЕННЯ НА ЗАХІДНЬО-УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ

(1772 — 1872)

(3)

Поза Угорщиною повстали проти австрійського уряду італійці в Ломбардії і Венеції, змагаючи до об'єднання з королівством Сардинії і Піємонту. Чехи за зразком мадярів жадали відокремлення земель корони св. Вацлава (Чехія, Моравія і Шлезьк) поляки широкої автономії Галичини, яку всю вважали за свою виключну домену. Польські агітатори переводили в цій справі збори у Львові й коли на одних зборах адвокат Кирило Максим Вінковський упімнувся про русинів, закричали його „здрайца москаль". Як польський агітатор вештався в 1848 р. по Галичині Іван Наумович (1826-91), якому війт з с. Хрещатика на Буковині зірвав рогативку з голови й кинув до Дністра з словами: „От там твоя Польща", коли той до зібраних у Заліщиках над Дністром при мості людей, промовляв.

Коли галицькі поляки в своїй петиції до цісаря зігнорували домагання русинів, зібралися чільні руські патріоти під проводом л ь в івського єпископа-суфрагана Григорія Яхимовича (1792-1863, в 1849-59 перемиський єпископ, у 1860-63 рр. галицький митрополит) у св. Юрі у Львові дня 2. травня 1848 р. й оснували „Руську Народню Раду"; а вслід за нею заснувалися руські народні ради в осередках округ як окружні і греко-кат. деканатів, як декальні й тоді львівська централя називалася „Головною Руською Радою". Поляки прозивали її з іронією „святоюрською" та приписували її створення і „винайдення русинів" губернаторові Галичини в 1846-48 рр. Францові Стадіонові (1803-53), а її попирання губернаторові Галичини в 1849-59 рр. гр. Аґенорові Голуховськобу (1812 — 75 австрійський міністер внутрішніх справ у 1859 р., намісник Галичини в 1866-67 і 1871-75); щойно польський історик Броніслав Лозінський (1848-1911) у своїй монографії про Голуховського (Львів 1901) регабілітував його як польського патріота, що своєю політикою, яку згодом прийняли краківські консерватисти „станьчики" („Przy Tobie, Panie, stoimy i stać chcemy"), врятував польський стан посідання в Галичині, знівечив заходи „Головної Руської Ради" в справі створення автономного Руського краю (Russinenland) та привів її до розв'язання в 1851 р. Коли повстала „Руська Народня Рада", хотіли ввійти в її склад деякі галицькі дідичі-поляки руського походження, але їх відкинув єп. Яхимович; тільки в окружній бережанській раді вітали з захопленням заяву дідича Йосифа Шумлянського про поворот до народности своїх предків. Відштовхнені „gente Rutheni natione Poloni" створили у противагу „Головній Руській Раді" „Руський Собор", якого членами були і згаданий Вінковський, що на сторінках польської львівської преси обосновував потребу польсько-руського порозуміння, й побратим Шашкевича, Іван Вагилевич, як редактор органу „Дневникъ Рускій" мабуть з нехіті до „святоюрців" за його давніше упослідження, та еміґранти з Правобережжя — учасники польського повстання в 1831 р., серед них Генрих Яблонський, якого москвофільський діяч священик і гімназійний вчитель Амврозій Шанковський (1832-1906) назвав у своїх споминах „першим українцем в Галичині".

Священик Василь Подолинський (1815-76) вичисляє в брошурі „Slowo przestrogi" 4 партії в Галичині в 1848 р.: 1) чисто руська, що змагала безпосередньо до незалежности Руси, або через Слов'янщину, 2) польсько-руська, 3) австроугорська, 4) російсько-руська. Себе він заявив приклонником першої партії й тимто професор д-р Василь Щурат вважає його за речника самостійної України в 1848 р. Та після видання цієї брошури, що згодом була сконфіскована австрійською цензурою, Подолинський помандрував подібно, як багато польських повстанців у ряди мадярського протицісарського повстання, яке загрожувало й карпатським українцям, тимто наділі в його розумінні Слов'янщина була Польщею, а мадярські повстанці воювали проти українців, словаків, хорватів і сербів, що змагали до національного с а м о збереження. Тимто справжнім речником українських національних змагань була „Головна Руська Рада", що в своїй відозві до руського народу в своїм органі „Зоря Галицька" ч: 1, з 15 травня 1848 р. зазначила приналежність галичан до окремого 15-мільйонового українського народу та змагання до тих самих прав, які мають інші народи. Ворожість поляків до українських національних змагань заставила галичан шукати попертя в австрійськім центральнім уряді.

Солідарно з домаганнями „Головної Руської Ради" в справі утворення корінного Руського краю з Галичини Буковини й Закарпаття виступив представник останнього Адольф Добрянський (1817-1901) що виступав на установчих зборах „Головної Руської Ради". Натомість щиро витаний на засіданні „Головної Руської Ради" буковинський православний митрополит Миколай Гакман (1835-73) під час його приїзду до Львова попер волоські змагання під проводом землевласників братів Гормузакі в справі відділення Буковини від Галичини, як країни заселеної народами „волоської віри". Від імени „буковинських романів", „єдиного буковинського народу православного, що говорить двома мовами, волоською й руською" виступав Гакман перед цісарем і добився відокремлення Буковини від Галичини (4. III. 1849).

Чеські вчені й політики скликали до Праги 2. червня 1849 з'їзд представників слов'янських народів. На цей з'їзд вислала „Головна Руська Рада" як своїх делеґатів Івана Борисикевича (1815-92), о. Григорія Гинилевича (1809171) і Олексія Заклинського (1819-91), від „Руського Собору" князь Лев Сапіга (1802-79). Під натиском предсідника з'їзду чеського історика й політика Франтішка Паляцького (1798-1876) польські представники погодилися на рівноправність українців у Галичині; українська мова мала бути у всіх урядах і школах побіч польської, справу поділу Галичини мав вирішити сойм представників обох народів. Представники закарпатських українців і словаків зладили спільну петицію до угорського уряду з домаганням рівних з мадярами прав, окремих соймів, шкіл з українською, або словацькою мовою навчання й звільнення в'язнених українських і словацьких патротів. Але наведені точки порозуміння не були респектовані ні поляками, ні мадярами, а сам з'їзд в Празі мусів розійтися на жадання цісарського фельдмаршала кн. Альфреда Віндішґреца, що збомбардував Прагу, 12. червня.

Вернувшись до краю, делеґати „Головної Руської Ради" скликали Собор руських вчених, що відбувся 19-26 жовтня 1848 р. при 89 учасниках. Цей з'їзд рішив прийняти етимологічний правопис, уживаний Михайлом Максимовичем (1804-73), першим ректором київського університету, в його збірках українських пісень з 1827 і 1834 рр. На зразок чеської і інших слов'янських Матиць рішено оснувати у Львові „Галицько-руську Матицю", товариство для піддержування просвітнього, літературного й наукового руху та шкільництва в рідній мові.

Тимчасом, для вирішення конституції австрійської держави були переведені літом 1848 р. вибори послів до державної ради-парляменту у Відні. На всіх 383 послів було 39 українців, здебільша священики і селяни під проводом єп. Яхимовича. Парлямент рішив знесення панщини, яку в Галичині ніс цісар окремим розпорядком 15. травня 1849 р., та признання земельної власности селянам без викупу 7. вересня. В парляменті галицько-українські посли домагалися поділу Галичини й створення окремого коронного „Руського краю" з Галичини, Буковини й Закарпаття, піддержував їх чеський посол Франтішек Ріґер (1818-1903), поборював „ґенте рутенус націоне польонус" Флоріян Земялковський (1817-1900). Заворушення у Відні в жовтні 1848 р. примусили цісаря з своїм двором утікати до Оломунця, парлямент перенісся до Кромерижа на Моравії.

(Продовження буде).

Вол. Дорошенко

ІВАН ФРАНКО

(Зі споминів автора).

Мені довелося пізнати Франка в розквіті його творчих сил, а потім близько стикатися з ним в останній добі його життя, коли його фізичні й духові сили надломила важка хвороба.

Але перш, ніж оповідати про знайомість з великим покійником, хочу коротенько оповісти, що ми, молоді хлопці, учні провінціяльної гімназії на Полтавщині знали про Франка понад пів століття тому. Давно то було. Залізний мур державних кордонів щільно відділяв Наддніпрянщину від Галичини, але все ж вістки про те, що діється у Львові, доходили до нас різними щілинами, ба що більше, діставали ми навіть, розуміється, тільки в ряди-годи, нерегулярно, й галицько-українські видання — книжки й часописи. І хоч який забитий дошками від Галичини був наш закуток, проте сякий-такий ендосмоз і ексосмоз існував і, якби не те, що Полтавщина була відділена не тільки кордоном, але й широчезною смугою несвідомого національно Правобережжя, ці взаємини були б безперечно далеко жвавіші й тісніші. У тому часі, про який мова (друга половина 90-х років мин. століття), був у нашій гімназії в Прилуці, де я тоді вчився, тайний український гурток, що стояв під опікою покійного Василя Совачова, близького родича чи свояка Миколи Івановського. Через нього, особливо як він став студентом київського університету, ми діставали деякі книжки, друковані в Галичині, а часом і котресь число „Зорі". Попадали в наші руки й нелеґальні літографовані копії заборонених у Росії поезій Шевченка, а також пам'ятаю, й копія Франкової статті з його журналу „Життя і Слово", полеміка з Н. С. Ж., себто Лесею Українкою. Ми навіть передплатили для нашого гуртка останній річник „Життя і Слово" (1897 р.), передавши гроші до Львова через Київ. Журнал приходив на тоненькому папері поштою в закритих дебелих копертах просто на мою адресу (я був бібліотекарем гуртка). В кожній коперті була лише частина числа, траплялося, що посилка пропадала, й ми діставали тільки початок, або кінець книжки. Розуміється, як би гімназійне начальство або поліція дізналися про ці посилки, то мені довелося б щонайменше вилетіти з гімназії з так званим „вовчим білетом", себто без права докінчити свою освіту. Але розуміється, ніхто з нас про ці консеквенції не думав, а я був гордий, що журнал іде на моє ім'я. Не дуже, правда, ми були мудрі з тієї лектури, бо книжки приходили, як я вже згадав, часом здекомплетовані, і ми не мали цілости, поміщеної в ній речі, а крім того тоді ще дуже мало орієнтувалися в галицько-українських справах, навіть і в чисто-літературних, що їх порушувало „Життя і Слово". Проте поезія, белетристика й більшість літературно - критичних статтей журналу була нам доступна, а все це здебільшого виходило з-під пера самого редактора.

З Києва доходили до нас чутки, що в Галичині є великий чоловік, що зветься Іван Франко, а ми бач. стояли з ним у безпосередньому зв'язку, дістаючи його журнал просто зі Львова. Було чим величатися! Отже на порозі університету я й інші мої товариші знали вже про Франка, як про визначного письменника й діяча радикального напряму, ворога царського ладу, якому був заборонений в'їзд до Росії. Та повний образ Франка письменника й діяча став передо мною у всій своїй імпозантній величі вже як я був на університеті. Поїхав я, як і чимало моїх товаришів, до далекої Москви, а не до близького Києва, бо київський університет мав славу реакційного, обрусительного закладу, а московський був широко відомий своєю ліберальною, передовою професурою. Першим ділом ми заснували на університеті Українську Громаду (перед нами було лише „Малоросійське Землячтво" поруч із Полтавським, Чернигівським, Волинським то що) й почали вишукувати свідомих людей серед московських земляків. Одним із перших, з ким ми познайомилися, був проф. Агатангел Кримський, приятель Франка й співробітник його журналу, тоді ще молодий доцент Лазарівського Інституту Східніх Мов. (Лазарів — багатий вірменин був фундатором Інституту).

В бібліотеці Кримського була вся тодішня австрійсько-українська літературна продукція. Він діставав таєошні видання голвно від старого Костя Паньківського, відомого тоді галицько-українського патріота. Паньківський й посилав Кримському акуратно все, що тільки появлялося у Львові або Чернівцях. Правда, небагато того було, в тих часах, тож великого труду й коштів це Паньківському не справляло. Отож завдяки Кримському я попрочитував усі Франкові твори, а передовсім „З вершин і Низин" і „В поті чола". Збірки ці зробили на мене велике враження. (Далі буде).

СОВЄТСЬКА РЕЛІГІЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

жди дивувались тому героїчному стоіцизмові, з яким більшість духовенства гинула в катівнях НКВД, не витримавши тортур, але не заломившись духом. Але ось прийшла війна з німцями і Сталін побачив, що за нього, за його „соціялістичний рай" ніхто не хоче проливати свою кров. Тоді „генеральна лінія, як тепер це часто з нею буває, змінилась в прямо протилежний бік, щоб комуністи могли спасти свої шкури. Сталось „єднання" Сталіна і комуністичного Політбюро з патріярхом Алексєєм і московського патріяршою церквою. За невеликі уступки — зворот деяких церков, дозвіл на публічні Богослужби, спинення масового переслідування духовенства — Патріярша православна церква пішла цілковито на службу до большевиків. Спільний і притаманний росіянам месіянізм — політичний і комуністичний у Політбюро і релігійний православний, — у московського патріярхату—нині об'єднав ті обидві, так відмінні, установи. Московський патріярхат за ціну деяких уступок, зрештою хвилевих й продиктованих тактичними ходами большевиків, перемінився тепер на один з поліційних відділів на службі у большевицького режиму. Тому не дивно, що тепер кадри духовенства вербує само НКВД. „Від сьогодні Бог є! — так наказував начальник Ворошиловградського (Луганського) обласного відділу НКВД приведеному до нього бувшому священику, який ще до революції скинув рясу. — Ми про де ліпше знаємо, ніж будьхто. А раз Він є, то потрібно в честь Його й службу правити. Вам, як фахівцеві, я наказую це робити! Відмовлятись не раджу, бо в мене розмови короткі. Ваше завдання під час служби голосно молитись за здоров'я великого Сталіна та за перемогу над німцями. Також обов'язково мусите читати проповіді, що їх вам писатиме керівник відділу аґітпропу (аґітації і прапаґанди) обласного комітету комуністичної партії ... Зрозуміли?" Батюшка „зрозумів" і з „благословення" НКВД почав правити в церкві". (Височенко. „СССР без маски" стор. 110). Ще яскравіше Височенко з'ясовує облудність такого „визнання" релігії. „Наприкінці 1944 року, вже на відвойованих десантним рейдом теренах Словаччини, комісар зібрав усіх вільних від вартування офіцерів та салдат і загадав нам: „негайно поголіться, помийтесь, приведіть до ладу свій одяг, бо сьогодні велике релігійне свято і ми організовано підемо до церкви". В невеличкому гурті офіцерів комісар розговорився щиріше: „тут, закордоном, ми мусимо показувати себе найкращими приятелями релігії і духовенства, інакше „брати-слав'яни" відсахнуться від нас. Тому до кінця війни треба валяти дурня ..." Сталін, Політбюро, ЦК партії, хоч і з далеко меншим завзяттям, ніж під час війни, але й дотепер, за виразом комісара нашої частини, валяють дурня: тобто, про людське око тримають під своєю рукою патріярха, трохи митрополитів, єпископів та священиків. Це тому, що перед ним мерехтить уже нова війна, отже треба дурити світ". Тож большевики церкву використали також для своєї пропаґанди. Тепер московська церква є завжди чинником на всіляких конґресах миру і дружби, промови ж церковних достойників на цих конференціях поширюються через совєтське радіо і пресу. Але цього для політбюро мало — воно не задовольняється лише амвоном православної церкви, як місцем аґітації і пропаґанди і розширює свою владу примусом і терором на катедри всіх релігій, а наслідок цього і є саме конференція в Загорську. Тож тепер священнослужителі всіх релігій в Совєтах перетворені на аґентів НКВД — МВД, а сама релігія є глумом над найсвятішою частиною людської душі — вірою. Силою терору і під страхом тортур з усіх церковних амвонів, в синагогах, мечетях, буддійських храмах, скрізь моляться за здоров'я Сталіна, скрізь виголошують промови написані відділом аґітпропу, скрізь моляться за приготування уряду до війни, скрізь ... „валяють дурня" аби втовкмачити в голову простого совєтського „гражданіна", що не тільки на землі, а й на небі Сталіна вважатимуть за „генія" і в той спосіб весь „вільний" совєтський народ повернути до ідолопоклонства, заставити його вклонятись „живому богові" — Сталіну. Це і є остання крапка, що ця конференція ставить над релігійним питання.

З КОНЦЕРТОВОЇ ЗАЛІ

Дарія Каранович-Гординська

Віртуозність у музиці є мистецтво. Може бути — велике мистецтво.

Але не є — найбільше мистецтво.

Передусім — не є найвище, не є глибоке мистецтво.

Віртуозність — викликує подив. Але — не зворушує. Не лишає сліду — скорше пустку.

Бо віртуозність не є суттю музичного мистецтва. Віртуозність — блискучий — але поверховний бік музики. Не її зміст.

Віртуозність — поняття більш технічне, ніж музикальне.

Тому не кожний мистець сприймає назву „віртуоз" як признання для себе. (Хоч дехто часто, шукаючи за найяскравішим компліментом — особливо для скрипака, або піяніста — нагороджує його „віртуозом").

Музика має глибші проблеми для розв'язання. Проблеми — музикальні.

Для віртуоза — техніка стає самоціллю. Для мистця який ставить своєю ціллю розв'язання інтепретаційної проблеми — ця техніка стає засобом.

Техніку можна набути.

А музикальність набути не можна. Вона — дана, або не дана Богом.

Дарія Каранович - Гординська не є віртуозом.

Не є ним — хоч і програма її першого в Ню Йорку концерту 18 травня у Тавн Гол, в більшості — на жаль — складалася з творів віртуозного характеру.

Дарія Каранович має глибоку, вроджену музикальність. Її сферою є музика романтиків. Її прикметою — щирість і консеквентність, з якою вона формує і висловлює музикальну думку.

Стиль Баха є протилежним її характерові. І сама транскрипція Страдаля Органового Концерту Баха вже нівечить задуми цього великого композитора барєку. Тому вибір іншого твору з великого репертуару, який має Дарія Каранович - Гординська, був би більше виграшним.

„Чотири листи до Неї" Нижанківського — один з найоригінальніших творів нашої фортепіянової літератури.

Всі інші твори сучасних композиторів у програмі мали виразно романтичні корні: і Прелюд Мафкса, і Думка Сука, і Прелюд Пасіоне Завера, і також скерцо Геніґа. „Шкотське Скерцо" американського композитора П. Геніґа мало свою премієру у виконанні Дарії Карановиг-Гординської у цьому концерті. Це — граціозний, милозвучний, і ефектовний, невеликий твір.

Еміль Завер висловив бажання, щоби Дарія Каранович-Гординська продовжувала грати його „Прелюд" на концертах і після його смерти.

Виконанням Прелюду на цьому концерті, Дарія Каранович-Гординська зробила честь Заверові, як композиторові і як вчителеві своєму.

І честь собі. **Ф. С.**

Часопис „Свобода" повинен знаходитися в кожній українській хаті.

КОМУНІКАТ

В СПРАВІ ВІДЗНАЧУВАННЯ ІСТОРИЧНО - НАЦІОНАЛЬНИХ РІЧНИЦЬ

До Українського Конґресового Комітету раз-у-раз доходять відомості, а також приходять листи зі скаргами на непорозуміння між українськими організаціями на місцях з приводу відзначування історично - національних річниць, коли то в одній місцевості дві організації в той самий день улаштовують два однакові національні свята.

Розуміється, це явище у високій мірі ненормальне. Воно викликає згіршення серед українського громадянства, його морально роз'єднує і ослаблює, а серед американського суспільства підриває повагу цілої української збірноти.

У зв'язку з цим, Український Конґресовий Комітет рішив оголосити наступні засади:

1. Достойне відзначування українських національних річниць має відбуватися спільними силами місцевих організацій. Філії та Відділи Українського Конґресового Комітету або інші локальні об'єднання українських організацій (Об'єднані або Центральні Комітети) є покликані, щоб об'єднаними зусиллями влаштовували гідні імпрези з приводу наших національних свят, на які можна б запросити і репрезентантів з поза українського суспільства.

2. Треба мати на увазі, що роздвоювання в святкуванні історично-національних річниць є обезцінюванням тих ідей, для звеличення яких ці річниці святкуються.

Тому кожна українська громада повинна докладати зусиль, щоб у тій справі утримати лад і належний порядок.

3. Якщо є організації, які бажають за всяку ціну окремо святкувати деякі історично- національні річниці — в своїх організаційних рямцях, — то цього не мають робити перед загальним, спільним святкуванням річниці в даній місцевості.

4. Засадничо не можна ніяк допускати, щоби в одній місцевості, в тому самому дні, відбувались два тотожні свята.

В інтересі української національної гідности та порядку в українському громадському житті, Український Конґресовий Комітет закликає українські організації та громадян стисло додержуватись цих засад.

Український Конґресовий Комітет Америки.

ЧЕРГОВА ДОПОВІДЬ В Л. М. КЛЮБІ

У п'ятницю, 30 травня ц. р., о год. 8-мій ввечорі в приміщенні Літературно-Мистецького Клюбу Б. Подоляк зробить доповідь на тему „Закуток" і його мешканці" (про спадщину В. Винниченка). Б. Подоляк відвідав у середині 1950 року Винниченків хутір на півдні Франції і тепер розповість про цей цікавий клаптик України на чужій землі.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Филаделфія, Па.

Зворушливий вечір балету.

Виступ учнів балетної школи Валентини Переяславець у Филаделфії в суботу, дня 17 травня ц. р. був справжньою атракцією. Під проводом визначної артистки балету ця наша молодь здобула не лише любов для балетного мистецтва, але й багато дечого вже навчилась. Уставка ніг, пози, деякі рухи, ба навіть удари ніг у підскоку, піруети — підставові закони клясичного балетного мистецтва, балетний доріст талановито засвоює. У всіх танках велику увагу присвячено балетній виставності. Цікаві теж виступи солісток, навіть у балетках і в танку навшпиньках, та ще й у фрагменті зі справжньої балетної вистави, хоч — розуміється — вчителька трохи облегшила ролю відносно вимог лібретта. Та найбільш зворушливо у цьому вечорі була дитяча безпосередність, що здобула собі серця глядачів уже від першого танку. Деякі діти виказують особливий талант, хоч усі вони разом і зовнішньою красивістю, і ніжною захопливістю для свойого мистецтва і завдяки прекрасним, по-мистецьки дібраним строям, створили глядачам небуденну розвагу і здобули собі не лише похвалу, але й любов цих глядачів.

Балетній школі Валентини Переяславець треба бути вдячним за цей вечір, а самій артистці треба дякувати за те, що хоче засвоїти нашій дітворі своє високе знання і любов до мистецтва, яке формує почуття краси.

Вечір вів цікаво асистент-балетмайстер, Юрій Гарасим.

Т.

Ню Йорк, Н. Й.

„Свято Матері" у наймолодших.

Дня 9 травня цього року, в українськім діточім садочку при парафії св. Юрія в Ню Йорку відбулася незвичайно мила імпреза.

Незвеличка, але чиста домівка діточого садочку прибрана весняними квітами. На передній стіні український килим, на нім образ Матері Божої, прикрашений вишиваним рушником.

Сходяться матері... Їх свято сьогодні. І батьки прийшли також. В тихому вичікуючому настрою займають місця. В першому ряді сидять отці Василіяни, настоятелі, опікуни й виховники нашої молоді.

Ще хвилина-дві, а вже чути тупіт малеських ніжок. „Ідуть наші діти" — несеться тихий шепіт. У кожної матері забилося серце з радості. При фортепіяні сидить маленька дівчинка, років може 10, і на даний знак учителькою зачинає грати маршову мелодію. Весняне сонце продерлось крізь сіру заслону хмар і ясним промінням розсипалося по кімнаті... у відчинені двері, під такт музики і тримаючись за руки, входять маленькі хлопчики й дівчатка. В руках у них китиці ніжних, білих квітів. Пані А. Кинш, учителька діточого садочку, витає отців, матерей і гостей.

Програма починається молитвою. Дзвінкими голосками несуться слова спільної молитви до Матері Божої, заповідаючи свято „У кожній хаті й в кожній родині". Відтак виходить маленький хлопчик. Зором шукає поміж мамами своєї мами... Знайшов... Відважнішим став і мелодійним голосочком віддеклямував вірш: „Привіт тобі кохана нене". Відтак слідують по черзі пісні й деклямації а всі навіяні ніжною і щирою любов'ю маленьких сердець. Збірна деклямація дівчаток „Моя мама найдорожча" зробила дуже миле враження. Кожна дитина в *коротенській своїй строфці старалася представити свою маму* якнайкраще, порівнюючи її до найкращих квітів на землі й янгелів в небі. Ще кілька віршів, ще одна-дві пісні спільний ритмічний танок, діти підходять до мам, вручають їм квіти. В очах у матерей блищать сльози зворушення. Хоч програма скінчена ніхто не встає. Хочеться ще раз послухати того милого щебету тих найменших, ще раз почути їх щиру діточу пісню. В програмі свята, хоч вона коротка, видно великий вклад праці учительки й її совісной підхід до наложеного на неї обов'язку. Рівночасно будяться думки, яке велике значення має діточий садок, особливо в наших обставинах, де мати й батько змушені працювати, а дитина лишається сама дома без належної опіки. Наш український садочок під управою фахових сил дає дітям змогу в своїй рідній мові вчитися любити Бога й Україну, охороняє їх маленькі серденька від злих впливів, які чигають на них на кожному місці.

С. Г.

УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛ. КОМІТЕТ ВИСЛАВ ХАРЧІ ДЛЯ СКИТАЛЬЦІВ В ТРІЄСТІ ТА ДЛЯ ХВОРИХ У ЗАХІДНІЙ ЕВРОПІ

Український Католицький Комітет для спровадження і допомоги українським скитальцям повідомляє в пресі американський український загал про дійсно тяжке положення 292 українських скитальців у Трієсті, які з причини комуністичного терору Тіта в Югославії опинилися в таборах Трієсту. В числі цих 292-х скитальців у Трієсті є 176 греко-католиків, 23 римо-католиків і 93 православних. Всім цим, дня 14 квітня 1952 на їх поодинокі адреси, з нагоди Великодніх Свят, Їх Ексц. Преосв. Єпископ Амвросій Сенишин, Голова Укр. Католицького Комітеут у Стемфорді, Конн., вислав харчеві пачки. Окрема увага була звернена на скитальчі родини у Трієсті з більшим числом дітей. Ці родини дістали по 2, 3 або 4 харчеві пачки.

Крім цього Укр. Катол. Комітет у Стемфорді, Конн., ЗДА, з нагоди Великодніх Свят вислав харчі для туберкульозно хворих, старців та інвалідів у Німеччині, Австрії та Франції. Більша кількість харчевих пакунків була вислана для всіх туберкульозно хворих у лічницях Горішньої Австрії (Ніедергарт к. Лінцу та в таборі Астен) на основі списків Впр. О. Стасюка, душпастиря на ГорішнюАвстрію. Всі харчеві пакунки були зислані прямо на ім'я і прізвище та адресу поодиноких потребуючих, хворих, інвалідів та старших віком скитальців. Разом вислано 553 харчевих пачок. Про цю допомогу українським потребуючим скитальцям повідомляємо Вш. жертводавців на цілі Українського Католицького Комітету у Стемфорді, Конн., ЗДА.

Новодячи це, звертаємо увагу, що збірка на допомогу далі продовжується. Потребуючих багато, а фонд вичерпаний. Читачі цих рядків, які жертвували на цілі Укр. Католицького Комітету нехай заохотять до жертвенности тих, які не виконали свого християнського і національного обов'язку супроти потребуючих братів та сестер, які остали в Західній Европі. Кожний зібраний цент звертає Український Католицький Комітет на допомогу хворим, інвалідам, старцям, сиротам та взагалі потребуючим українським скитальцям, щоб рятувати їх перед поширенням туберкульози, яка росте з причини нужденного життя наших скитальців та щоб уможливлювати приїзд скитальців до Америки.

Український Католицький Комітет для Скитальців у Стемфорді, Конн., Злучені Держави Америки.

ВІДБУДЕТЬСЯ КОЗАЦЬКА РАДА

Вільно-Козацька Краєва Управа в ЗДА запрошує всіх козаків і козачок, а також і всіх зацікавлених, на святочне відкриття засідання Козацької Ради (Кругу), що скликається для перевиборів Головного Отамана і його помічників — Козацького Визвольного Руху. Засідання відбудеться в Шикаґо в день 31-го травня, 1952 р. о годині 9 рано. Зголошуватись на адресу: І. Зубенко, 1470 Milwaukee Ave., Chicago 22, Ill.

ТАЄМНИЧИЙ ПІДВОДНИЙ ЧОВЕН

Бостон. — Місцеві військові морські чинники сповістили, що недалеко від порту Бар, було зауважено підводного човна. Щось блище встановити про цей човен не вдалося, з причини густого туману, що саме тоді був на морі. Одначе, стверджено, що цей човен не належить до підводної фльоти ЗДА, поскільки у цьому часі, недалеко згаданого побережжя, жодного підводного човна ЗДА не повинно було бути.

„Н. Й. ГЕРАЛД ТРІБЮН" ПРО АНТИСЕМІТИЗМ СЕРЕД РОСІЙСЬКИХ ЕМІҐРАНТІВ

Цей поширений нюйоркський часопис, у понеділковому числі, приніс інформацію про антисемітизм, що позначається серед російських еміґраційних груп які отримують допомоги від американців, як союзники в боротьбі проти світового комунізму й які є названі антисемітськими та антидемократичними. Твердження про це оприлюднив Світовий Жидівський Конґрес, на підставі студії А. Гольдштейна, з Інституту Жидівських Справ. Доклад називає, як такі антидемократичні групи „солідаристів", монархістів, власовців" та... „групи українських націоналістів."

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками тринадцяти мільйонового Союзового майна!

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

ЮРІЙ НЕДОСТУП, довголітній член Тов. Сокіл, від. 218 У. Н. Союзу в Кемпбел, О., помер 8-го травня 1952 р. Покійний родився в 1881 р. в селі Ізополь, пов. Станиславів. Полишив в смутку дружину Михайлину, синів Миколу, Петра, Михайла, Йосифа, Адама і Павла, дочки Еву Кристян, Олену Тоза і Катерину Еванс, 15 внуків і 8 правнуки. Похорон відбувся 12. травня з похоронного заведения до греко-катол. церкви, а відтак на цвинтар Кальварію. — В. П. П.! П. Стахура, секр.

ПАВЛО ТИХМАНОВИЧ, член Тов. Любов, від. 298 У. Н. Союзу в Бронкс, Н. Й., упокоївся по короткій недузі, проживши 56 років. Був взірцевим членом. Полишив в смутку дружину, три дочки, два зяті і двоє внуків. Похорон відбувся 22. травня з дому жалоби при участи родини і членів Тов. до церкви, а опісля на цвинтар. — В. П. П.!

І. Гупало, секр.

В 10-ту річницю смерти
бл. п. **ІВАНА ОХРИМОВИЧА**
був. директора банку і диригента хорів „Сурма" і „Боян" у Львові, відправиться
В НЕДІЛЮ, 1. ЧЕРВНЯ (JUNE 1) 1952 Р.
о год. 11:30 після читаної Служби Божої
ПАНАХИДА
в каплиці св. Юра при вул. 7 в Ню Йорку.
Всіх Рідних і Знайомих запрошують — сестри і брат.

УВАГА! УКРАЇНЦІ, ЩО ЇДУТЬ ДО ВАШИНҐТОНУ НА „МЕМОРІЯЛ ДЕЙ" І НА ПОСВЯЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО КАТОЛИЦЬКОГО СЕМИНАРЯ. **УВАГА!**

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ НА ЦЕ ОГОЛОШЕННЯ, ВИРІЖТЕ ЙОГО З ГАЗЕТИ ТА ТРИМАЙТЕ ПРИ СОБІ, ЩОБ ЗНАЛИ КУДИ ЇХАТИ НА ФІЛЬМОВІ ІМПРЕЗИ. ПЕРЕКАЖІТЬ ДРУГИМ! ПОРОБЛЕНІ ЗАХОДИ, ЩОБ ЦЕ ВЕЛИЧАВЕ СВЯТО БУЛО ЗНЯТО НА ФІЛЬМУ РАЗОМ З ВАМИ.

П'ЯТНИЦЯ, 30-го ТРАВНЯ, У АВДІТОРІЇ WASHINGTON HOTEL
15 Street and Pennsylvania Ave. N. W., Washington, D. C.
буде висвітлений Історичний Фільм

„ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ"

продукції В. Авраменка, Додаток: **„НАШІ ТАНЦЮРИСТИ У БІЛОМУ ДОМІ"** та деклямація з привітом Авраменка в честь Америки.

СУБОТА, 31-го ТРАВНЯ 1952 Р., В АВДІТОРІЇ WILLARD HOTEL
14 Street and Penna Ave. N. W. **Історичний Фільм продукції „УФА"**

„ТАРАС БУЛЬБА"

за Гоголем. Поверх 1,000 учасників. Додаток: **КАПЕЛЯ БАНДУРИСТІВ, СУМ і ПЛАСТ.**
Два висвітлення кожного вечора. Початок 6-та і 9-та години.
Частина доходу призначена на Укр. Катол. Семинар у Вашинґтоні, Конґресовий Комітет і на Український Православний Осередок у Бавид Брук.

Дорогі українці Вашинґтону й околиці і ті, що прийдуть, не оминіть нагоди побачити наші рідні фільми у Вашинґтоні. Приходьте самі і перекажіть другим.

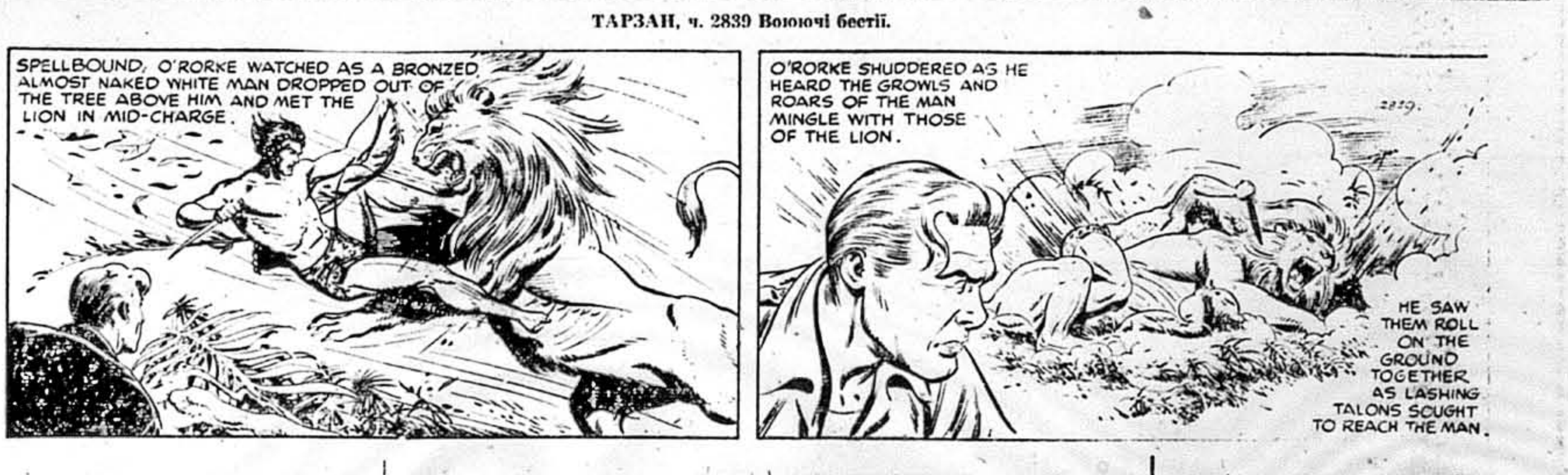
НОВИНА! ФИЛАДЕЛФІЯ И ОКОЛИЦЯ, НОВИНА! — ТРИ ФІЛЬМОВІ ВИСТАВИ!
відбудуться **П'ЯТНИЦЯ, 30-го, СУБОТА, 31-го ТРАВНЯ та НЕДІЛЯ, 1-го ЧЕРВНЯ**
в Українській Залі, 849 Норт Френклін Стріт

буде висвіт. Історичний Фільм продук. „УФА"
Поверх тисяча учасників у фільмі.
По одному висвітленню кожного вечора.

„ТАРАС БУЛЬБА"
Додаток: **Уривок з опери Травіята.**
Початок кожного вечора о год. 8.

Білети на Фила.: старші $1.00, шкільна молодь 50 цнт., діти 25 цнт.
Хай нікого не забракне на цих фільмових імпрезах, тим більше, що частина доходу йде на благородні ціни.
За ДИРЕКЦІЮ АВРАМЕНКА: **Т. Федусь, Адміністратор.**

ТАРЗАН, ч. 2839 Воюючі бестії.

Зачарований, О'Рорке спостерігав, як бронзовий, майже нагий білий чоловік скочив з дерева над ним і стрінув лева в середині його атаки.

О'Рорке здригався, коли чув, як гарчання і рики людини мішалися з гарчанням лева.

Він бачив, як вони качалися по землі разом, коли шмагаючі пазурі намагались дістатись до людини.

Звіт Головн. Секретаря У. Н. Союзу Г. Германа

(Проковження)

Найбільше повнолітних членів, роджених в Америці, приєднав відділ ч. 161, в котрім секретар п. Андрій Дзюла, приєднав 12 в Америці роджених членів. Відділи 85 і 361 приєднали по 9 членів :: молоді родженої в Америці. Ці числа не включають членів, котрі перейшли з молодечого департаменту.

На 4,641 нових повнолітніх членів, принято 352 роджених в Америці нових, а 177 з молодечого департаменту.

Хоч УНСоюз досягнув з кінцем 1951 року найбільшого числа членів (65,790), то кожному впадає в очі, що приріст в 1951 році був менший як в попередніх двох роках. Небагато але таки дещо помогла спеціяльна кампанія від 1-го липня до 31-го грудня, бо помимо трьох місяців спеки приєднано 3,677 нових членів, коли в першій половині року прибуло тільки 3,636 нових членів.

Зовсім природно можемо пояснювати зменшення прибутку нових членів тим, що до Америки прибуває менше нової іміграції. Але це тільки частинне пояснення, бо з прибувшої нової іміграції нема навіть половини в українських допомогових організаціях. Поле до організування нових членів ще досить широке, але воно вимагає більшої праці як ми давали досі.

Опять приходиться нам подумати над причинами так високого числа суспендованих членів, бо в 1951 році було більше суспендованих як в попередніх двох роках. Хвилеве безробіття і дорожнеча оправдують частинно втрату в членах, але дійсної причини мусимо шукати в самих відділах. — Не зашкодить сказати собі правду, що багато відділів були неактивними, коли нові іміґранти почали громадно вступати до організації. Поза життєвим обезпеченням, Союзові відділи не були приготовані давати новим членам таких користей, які повинна давати братська організація, базована на християнських засадах. — Новому членові приходиться відчувати брак товариського життя і культурно-освітньої та суспільної праці у відділах.

Маємо відділи, які не скликують зборів. Маємо відділи, які склкують збори, але їхні збори не притягають членів, бо збори належно не підготовані і нецікаві. Маємо відділи, які сталять на першому місці братську касу а опісля Союз. Вони навіть не кличуть на збори членів, котрі не вплачують додаткової вкладки до братської каси. Маємо відділи, які не цікавляться долею і недолею своїх членів. Чи треба дивуватися, що такі відділи поносять втрату в членах?

Ви, головні урядники, зробите гарне і корисне діло, якщо підете до відділів у своїх округах з добрим словом заохоти до оживлення тих прикмет, які окреслювали і окреслюють братський характер У. Н. Союзу. Бо досі ми присвячували головну увагу приєднуванні нових членів, а вже крайна пора подумати також про членів по їх принятті до організації.

Впродовж минулого року довелося мені відвідати такі відділи: Дня 21. квітня організаційні збори відділу 293-го в Бруклин, Н. Й. Дня 19. травня вручення трофеїв Спортовим Дружинам в Нюарк, Н. Дж. Дня 20. травня для наладнання внутрішніх справ відділу 277 в Гартфорд. Дня 27 травня на ювілейних зборах відділу 56 у Вілінг, Вест Вірдж. Дня 1. вересня на обганізаційнім вечорі відділу 105 в Філаделфії. Дня 17. листопада на ювілейнім банкеті відділу 361 в Ню Йорку. Дня 16. грудня, з промовою на концерті Союзових відділів в Рочестер. В додатку я відвідував сусідні відділи, щоб краще запізнатися з їхніми умовинами організаційної праці.

Протягом півтора року мого урядування я багато довідався і навчився при помочі відділових секретарів і моїх відвидин з відділами. Якщо моя праця принесла організації користь, то це заслуга відділових секретарів, котрі совісно співпрацювали з постановами статуту і конвенційних ухвал, та йшли мені назустріч а нераз давали добру пораду. На щастя, таких секретарів наша організація має багато, а це безперечно причиняється найбільше до розвою У. Н. Союзу.

Іншим завдячую неприємні хвилі в співпраці, котра не принесла нікому користи. Бо ж яка це співпраця, коли секретар обтягає 6-місячні вкладки за суспендованих членів, котрі не мають резерви на грамотах? Він зробив „ласку" Союзові, бо дав безплатне обезпечення членові, та ще й оправдує себе, що він „невчений", то йому вільно це робити. Таких і подібних випадків назбиралося більше, — але подавати їх в протоколі приносило б тільки енсмак. Знову — „на щастя", таких секретарів небагато.

Сьогоднішні звіти говорять про стан організації, який був з кінцем грудня, себ то тому чверть року. В міжчасі праця в головній концелярії і по відділах не припинялася але продовжується однаковим темпом. Щоб обслужити 66 тисяч членів в 480 відділах, це вимагає щораз більше праці в головній канцелярії. Принимаємо пересічно 600 нових членів кожного місяця, робимо зміни спадкоємців, зміни в клясах обезпечення, зміни в речинцях вплати вкладок — в більшій скількости ніж тому три-чотири роки. Старі методи в головній канцелярії не вистачають, щоб все обробити на час і вислати рахунок і виказ членів кожному відділові перед другою неділею в місяці. Тому заводимо нову систему в місячних рекордах при помочі машин, а в міжчасі надієся від відділових секретарів терпеливости.

Річне засідання головного уряду не являється ніякою передишкою а тільки провіренням минулого, щоб надати більшого розмаху до праці в майбутньому. Безперечно організація поступає вперед, а нашим завданням допильнувати, щоб цей поступ зробити жвавішим.

ПРОТОКОЛ

З нарад Річного Засідання Головного Уряду У. Н. Союзу, що відбулося в днях 19-го до 22-го березня 1952 року, в готелі Статлер, Ню Йорк, Н. Й.

(2)

Звіт Головного Касієра У. Н. Союзу Р. Слободяна

Шановні Головні Уряднички і Урядники!

Річний звіт фінансової господарки У. Н. Союзу, приготований на підставі цього загального річного звідомлення, яке висилається кожного року до асекураційних департаментів стейтів Злучених Держав і Канади. Подані табелі охоплюють оба департаменти, а саме, департамент старших членів і дітей. В першій частині є подані приходи а в другій розходи. В приходах, а теж у розходах не подано, наприклад, обороту з інвестицій як продаж або сплати бондів, сплати членських позичок, сплати морґеджів, а знову у розходах не подано купна бондів, членських позичок, або інвестицій в морґеджах, бо цей оборот виказано в окремих табелях річного звіту, зладженого згідно з вимогами осекураційних департаментів стейтів.

ANNUAL STATEMENT OF UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc. 1951

	Adult Mortuary Fund	Disability Fund	Misc. Trust Funds (Nat'l, Orphans, Concord, Old Age Home)	Juvenile Mortuary Fund	Expense Fund	Totals
Balance From Previous Year	$10,127,333.46	$164,224.98	$155,076.06	$1,245,409.00	$228,177.30	$11,920,220.80
Income from January 1, 1951 to December 31, 1951.						
Payments received from members during first 12 months of benefit protection of which all or parts is used for expense*	58,238.93	5,080.84	1,270.36	20,693.04	121,573.55	206,856.72
All other payments or premiums received from members*	859,076.36	37,483.68	9,372.02	187,623.07	260,826.21	1,354,381.34
Refunds applied per Item 13 (b) and (c), page 3	942.73	132.16	33.04	1,536.31	3,028.63	5,672.87
Net amount received from members	918,258.02	42,696.68	10,675.42	209,852.42	385,428.39	1,566,910.93
Gross interest on mortgage loans during the year	- 24,886.35	243.54	1,062.35	1,463.48	1,362.87	29,018.59
Gross interest on bonds $308,900.83 less $5,395.00 accrued interest on bonds acquired during the year	256,429.61	4,770.65	2,791.25	35,965.08	3,549.24	303,505.83
Gross interest on liens and loans on certificates of members	14,174.21			18.44		14,192.65
Gross interest on deposits in trust companies and banks	88.05					88.05
Gross income from society's property, including $7,500.00 for society's occupancy of its own building	50,307.21				1,002.44	51,309.65
Total income from investments	345,885.43	5,014.19	3,853.60	37,447.00	5,914.55	398,114.77
Sales of lodge supplies					12.10	12.10
Sales of and Royalties from Publications			487.50		9.00	496.50
Recovery of assets			290.00			290.00
National Fund			174.00			174.00
Orphans Fund			6,102.62			6,102.62
Income from Printing Plant					161,218.54	161,218.54
Gross profit on sale or maturity of ledger assets, viz:						
(b) Bond	6,437.86	251.47	366.55	1,066.05		8,121.93
Gross increase, by adjustment, in book value of ledger assets, viz:						
(b) Bonds (including $1,914.60 for accrual of discount)	1,576.35	16.08	29.13	240.80	52.24	1,914.60
Total Income	$ 1,272,157.66	$ 47,978.42	$ 21,978.82	$ 248,606.27	$552,634.82	$ 2,143,355.99
Amounts carried forward	$11,399,491.12	$212,203.40	$177,054.88	$1,494,015.27	$780,812.12	$14,063,576.79

	Adult Mortuary Fund	Disability Fund	Misc. Trust Funds (Nat'l, Orphans, Concord, Old Age Home)	Juvenile Mortuary Fund	Expense Fund	Totals
Amount brought forward	$11,399,491.12	$212,203.40	$177,054.88	$1,494,015.27	$780,812.12	$14,063,576.79
Disbursement from January 1, 1951 to December 31, 1951.						
Death Claims	319,194.82			4,956.00		324,150.82
Additional Accidental Death Benefits	500.00					500.00
Matured endowments	16,500.00			1,000.00		17,500.00
Total benefits paid	336,194.82			5,956.00		342,150.82
Surrender values	51,411.81			11,344.13		62,755.94
Refunds to members:						
(a) Paid in cash	85,855.37			7,713.12		93,568.49
(b) Applied to reduce payments				5,672.87		5,672.87
Total Benefits and payments made to members	473,462.00			30,686.12		504,148.12
Commissions and fees on payments by members: First Year $51,714.18, Renewal $52,993.48					104,707.66	104,707.66
Compensation of managers and others not paid by commission for services in obtaining new benefit protection					31,335.60	31,335.60
Field supervision and traveling expenses					16,000.79	16,000.79
Athletics					303.72	303.72
Medical examiners' fees $150.00, Inspection of risks $4,807.00					4,957.00	4,957.00
Salaries of home office employees, No. 15					40,748.75	40,748.75
Salaries and all other compensation of officers, trustees and committees					15,000.00	15,000.00
Traveling and other expenses of officers, trustees and committees $8,204.12					8,204.12	8,204.12
For collection and remittance of payments and dues					134.85	134.85
Taxes, licenses and fees:						
(a) Insurance Department					820.83	820.83
(b) Other State Taxes, including $332.15 Social Security					332.15	332.15
(c) Federal, including $1,030.08 Social Security					1,030.08	1,030.08
Rent, including $7,500.00 for society's occupancy of its own buildings					7,860.00	7,860.00
General office maintenance and expenses					978.81	978.81
Advertising, printing and stationery			4,500.95		14,894.77	19,395.72
Postage, express, telegraph and telephone					3,638.27	3,638.27
Lodge Supplies					8,674.51	8,674.51
Official publication					71,000.00	71,000.00
Expense of Supreme Lodge meeting					3,876.19	3,876.19
Expense of investigation and settlement of claims, including $100.00 legal expenses					100.00	100.00
Other legal expenses					675.00	675.00
Furniture and equipment					1,908.30	1,908.30
Taxes, repairs and other expenses on real estate	37,419.19				719.66	38,138.85
Bureau and association dues and assessments					357.50	357.50
Books, newspapers and periodicals					33.00	33.00
Insurance, except on real estate					3,152.78	3,152.78
Actuarial & Statistical expense					3,867.42	3,867.42
Voluntary Payments to Indigent Members		31,140.18				31,140.18
National Fund			4,195.00			4,195.00
Orphans Fund			5,930.11			5,930.11
Concord Fund			2,342.25			2,342.25
Operating expense of Printing Plant					157,270.97	157,270.97
Bonds of Supreme Officers and Employees					461.54	461.54
Gross decrease, by adjustment, in book value of ledger assets, viz:						
(a) Real Estate	5,500.00					5,500.00
(b) Bonds (incl. $5,354.98 for amortization of premiums)	4,592.06	74.79	23.21	645.40	19.52	5,354.98
(d) Printing Plant & Equipment					1,786.08	1,786.08
(e) Bank Deposits Suspended				407.14	2,685.90	3,093.04
Total Disbursements	$ 520,973.25	$ 31,214.97	$ 16,991.52	$ 31,738.66	$507,535.77	$ 1,108,454.17
Balance before transfers	$10,878,517.87	$180,988.43	$160,063.36	$1,462,276.61	$273,276.35	$12,955,122.62
Transfer to and from (net)	— 9,222.33				+ 9,222.33	
Balance	$10,869,295.54	$180,988.43	$160,063.36	$1,462,276.61	$282,498.68	$12,955,122.62

SUMMARY OF TRANSFERS

Date of transfer	From the	To the	Amount
January, October, 1951	Adult Mortuary Fund	Expense Fund	$ 45.00—Section 47 of By-Laws
January, 1951	Adult Mortuary Fund	Expense Fund	$9,177.33—Section 47 of By-Laws

LEDGER ASSETS

Book value of Real Estate	$ 202,500.00	$
Mortgage Loans on Real Estate, first liens	623,053.13	
Liens, loans or other credits on certificates of members	339,272.05	
Book value of Bonds	11,465,014.88	
Deposits in trust companies and banks not on interest $307,016.09, on interest $5,936.60	312,952.69	
Printing Plant and Equipment	12,329.87	
Total Ledger Assets		12,955,122.62

NON-LEDGER ASSETS

Gross interest due, $929.37 and accrued, 3,815.59 on Mortgages	$ 4,744.96	$
Gross interest accrued on loans to Certificate Holders	7,333.18	
Gross interest accrued on Bonds not in default	88,428.81	
Gross interest accrued on Bank Deposits	59.36	
Total interest due and accrued		100,566.31
Payments actually collected by subordinate Lodges not yet turned over to Supreme Lodge not over 60 days		19,087.16
Gross Assets		$ 13,074.776.09

DEDUCT ASSETS NOT ADMITTED

Book value of bonds over amortized or investment value	11,842.16	
Interest due and accrued on mortgage loans in default	809.58	
Liens, loans or other credits in excess of net value of individual certificates	3,580.42	
Printing Plant and Equipment	12,329.87	
Adjustment due to Canadian Exchange	2,374.44	30,936.47
Total Admitted Assets		$ 13,043,839.62

LIABILITIES, RESERVES AND UNASSIGNED FUNDS.

Deaths benefts due and unpaid	$	$ 10,558.80
Matured Endowments		2,207.79
Total claims		$ 12,766.59
Salaries, rents, expenses, commissions, etc., due or accrued	20,952.65	
Estimated amount due or accrued for taxes	350.74	
Advance payments or premiums	170,694.91	
Unearned interest and rent paid in advance	88.50	
Estimated refunds declared or apportioned on certificates to and including Dec. 31, 1952	105,000.00	
Security valuation reserve	12,588.17	
Unexpired subscriptions to official publication	2,713.46	
Orphans Fund (in trust for beneficiaries under age)	79,758.96	
National Fund (not for insurance purposes)	13,048.02	
Concord Fund (in trust for members of former Concord Society)	2,579.95	
Old Age Home Fund	52,534.33	460,309.69
Total unpaid claims and other current liabilities	$	$ 473,076.28
Reserve:		
Adult—Commis. Standard Ordinary 3%	8,080,963.00	
Adult—Additional Accidental Death Benefits	4,759.00	
Juvenile—Standard Industrial 3½%	936,423.00	
Reserve to cover the non-deduction of deferred fractional premiums at the death of the insured	25,000.00	
		9,047,145.00
Total amount of all liabilities (incl. reserves		9,520,221.28
Special and contingency reserves	425,000.00	
Unassigned Funds	3,098,618.34	3,523,618.34
Total to Balance with Admitted Assets		$ 13,043,839.62

EXHIBIT OF CERTIFICATES

	Number	Amount
Benefit certificates in force December 31, 1950	62,684	$42,384,229.00
Benefit certificates written during the year	7,313	4,870,852.00
Benefit certificates revived during the year	3,359	2,126,760.70
Totals	73,356	$49,381,841.70
Deduct terminated, decreased or transferred during the year	6,295	4,055,357.70
Total benefit certificates in force Dec. 31, 1951	67,061	$45,326,484.00
Benefit certificates terminated by death reported during 1951	448	331,256.70
Benefit certificates terminated by lapse reported during 1951	5,847	3,724,101.70

EXHIBIT OF DEATH CLAIMS

	TOTAL CLAIMS Number	Amount
Claims unpaid December 31, 1950	9	$ 4,702.92
Claims reported during the year	448	331,256.70
Totals	457	$ 335,959.62
Claims paid during the year	440	324,150.82
Balance	17	$ 11,808.80
Saved by compromising or scaling down claims during 1951		1,750.00
Claims rejected during 1951	1	500.00
Claims unpaid December 31, 1951	15	$ 9,558.80

EXHIBIT OF SICK AND ACCIDENT CLAIMS

	TOTAL CLAIMS Number	Amount
Claims reported during 1951	1	$ 500.00
Totals	1	$ 500.00
Claims paid during 1951	1	$ 500.00

EXHIBIT OF OLD AGE AND OTHER CLAIMS (ENDOWMENTS MATURED):

	TOTAL CLAIMS Number	Amount
Claims unpaid December 31, 1950	9	$ 4,207.79
Claims reported during the year 1951	22	15,500.00
Totals	31	$ 19,707.79
Claims paid during the year 1951	26	17,500.00
Claims unpaid December 31, 1951	5	$ 2,207.79

VALUATION EXHIBIT AS OF DECEMBER 31, 1950.

Mortuary Funds only

	ADULT	JUVENILE	COMBINED
Total Admitted Assets	$ 10,950,822.80	$ 1,474,081.46	$ 12,424,904.26
Reserve for Life Certificates	$ 8,108,722.00	$ 938,423.00	$ 9,047,145.00,
Claims and Accrued Liabilities	201,631.77	58,216.54	259,848.31
Reserve for Contingencies	425,000.00		425,000.00
Total Liabilities	$ 8,735,353.77	$ 996,639.54	$ 9,731.993.31
Margin of Safety to Certificate-holders	2,215,469.03	477,441.92	2,692,910.95
Totals	$ 10,950,822.80	$ 1,474,081.46	$ 12,424,904.26
The ratio of admitted assets to total liabilities at December 31, 1951 was	125.4%	147.9%	127.7%
The ratio of actual deaths to the expected deaths according to the mortality tables for the year 1951 was	73.1%	13.9%	68.6%
The rate of interest earned on benefit funds during the year 1951 was	3.06%	2.89%	3.04%

Зіставлення фондів старших членів і молодечого департаменту У. Н. Союзу за 1951 рік.

Посмертний фонд нових родів забезп. збільшився	$ 744,265.13
Адміністраційний фонд збільшився	26,768:29
Конвенційний фонд збільшився	26,496.56
Фонд допомоговий збільшився	16,763.45
Фонд народний збільшився	2,699.90
Фонд резервовий збільшився	555.43
Фонд сирітський збільшився	2,545.85
Фонд забезпеки інвестицій і смерт. збільшився	3,017.64
Фонд Захисту-Сиротинця збільшився	1,761.51
Посмертний фонд молод. департ. збільшився	216,867.61
Разом	$1,041,741.37
Посмертний фонд старого роду забезп. зменшився	$ 2,858.48
Фонд Згоди Братств зменшився	2,019.96
Адміністраційний фонд молод. департ. зменшився	1,961.11
Разом	$ 6,839.55

ЗІСТАВЛЕННЯ:

Десять фондів У. Н. Союзу збільшилися	$1,041,741.37
Три фонди У. Н. Союзу зменшилися	6,839.55
Загальний приріст у фондах	$1,034,901.82
Загальний масток У. Н. Союзу з кінцем 31. грудня 1951 року	$12,955,122.62
Загальний масток У. Н. Союзу з кінцем 31. грудня 1950 року	11,920,220.80
Приріст майна за 1951 рік	$1,034,901.82

Виплати з адміністраційного фонду старших членів і молодечого департаменту за 1951 рік.

Виплати друкарні і книгарні	$157,270.97
Нагорода відділовим секретарям	104,707.66
„Свобода" за орган і „Юкрейнієн Вікли"	71,000.00
Платня помічних сил	40.748.75
Нагороди за нових членів	23,281.10
Платня головного уряду	15,000.00
Нагороди організаторам за нових членів	11,356.92
„Свобода" за праці і друки	9,852.84
Чинш за офіси У. Н. Союзу у власнім домі	7,500.00
Нагорода від. предс. і касієрам за нових членів	6,640.50
Кошти подорожей і репрезентації	6,480.39
Кошти подорожі організаторів	6,107.87
Відзнаки для членів	5,039.01

Лікарі за нових членів	4,807.00
Кошти річного засідання	3,876.19
Видатки канцелярійні на пошту, експрес і т. п.	3,093.25
Актюар за оцінку грамот і інші праці	3,000.00
Книги місячних і річних вкладок, зворотні вартости і т. п.	2,994.24
Втрата готівки в заморожені банку	2,685.90
Забезпечення від грабунку	2,600.45
Машини і шафи для канцелярії У. Н. Союзу	1,908.30
Обниження вартости машин в друкарні (decreased by adjustment)	1,786.08
Кошти головної контролі У. Н. Союзу	1,673.73
Фотографічні знимки членських аплікацій	1,373.24
Канцелярійні прибори	1,268.02
Зладження статистики для оцінки грамот	867.42
Федеральний податок за помічні сили (S.S.-tax)	863.95
Асекураційні департаменти стейтів за дозволи	820.83
Оголошення	809.50
Грамоти і книги для відділів	800.76
Направи і чищення машин	710.27
Кошти правні	675.00
Книжечки для членів	641.26
Телефон	545.02
Забезпечення робітників	495.70
Праці при зладженні дивіденди	471.81
Бонди головних урядників	461.54
Чинш банкової скритки на інвестиції в бондах	360.00
Вкладки до доброчинних інституцій	357.50
Стейтовий податок за помічні сили (Unempl. Tax)	332.15
Спортова акція	303.72
Винайм машин для зладження статистики (I.B.M.)	203.14
Федеральний податок за помічні сили (FICA)	166.13
Оплата за канадійські чеки і депозити	134.85
Головний лікар	150.00
Кошти правні при виплаті посмертних допомог	100.00
Стейтове забезпечення помічних сил (Workm. Comp.)	56.63
Вода	42.00
Асекураційні журнали і видавництва	33.00
Обниження вартости інвестицій в бондах (decreased by adjustment)	6.34
Разом	$506,460.93

Виплати з конвенційного фонду.

Друк конвенційних звітів	$ 342.00
Обниження вартости інвестицій в бондах (decreased by adjustment)	1.60
Разом	$ 343.60

Виплати з фонду обезпеки інвестицій і смертности.

Податок, вода, паливо, світло й інші виплати на реальностях	$ 719.66
Обниження вартости інвестицій в бондах (decreased by adjustment)	11.58
Разом	$ 731.24

ЗІСТАВЛЕННЯ:

Виплати з адміністраційного фонду старших членів і молодечого департаменту	$506,460.93
Виплати з конвенційного фонду	343.60
Виплати з фонду забезпеки інвестицій і смертности	731.24
Разом	$507,535.77

Виплати з народного фонду.
Допомога добродійним і культурним установам.

Український Конгресовий Комітет	$ 3,000.00
На видання „Енциклопедії Українознавства"	2,500.00
„В Країні Волі"	450.95
Американський Червоний Хрест	300.00
Осередок Укр. Культури й Освіти в Канаді	250.00
На видання „Слова о Полку Ігореві"	230.00
Манітобський Університет (стипендія)	100.00
Українська Вільна Академія Наук	100.00
Community Fund	100.00
Пласт	90.00
Інші видавництва	25.00
Разом	$ 7,145.95

На видавництва в англійській мові.

Twentieth Century Ukraine	$ 1,150.00
Ukraine Under Soviet	400.00
Разом	$ 1,550.00

Інші виплати

Обниження вартости інвестицій в бондах (decreased by adjustment)	.82

ЗІСТАВЛЕННЯ:

Допомога добродійним і культурним установам	$ 7,145.95
На видавництва в англійській мові	1,550.00
Інші виплати	.82
Разом	$ 8,696.80

Зіставлення балансу старших членів і молодечого департаменту У. Н. Союзу за 1951 рік.

Стан чинний:

Готівка	$ 312,952.69	2.42%
Морґеджі	623,053.13	4.81%
Бонди	11,465,014.88	88.50%
Позички членам	339,272.05	2.62%
Реальності	202,500.00	1.56%
Друкарня	12,329.87	0.09%
Разом	$12,955,122.62	100.00%
Готівка в банках	$ 312,952.69	2.42%
Морґеджі звичайні	571,622.97	4.41%
Морґеджі Федар. Мешк. Адм.	51,430.16	0.40%
Бонди Злучених Держав	2,104,250.00	16.24%
Бонди Канадійські (державні)	262,774.70	2.03%
Бонди стейтові	500,433.43	3.86%
Бонди провінціональні (канадійські)	446,961.08	3.45%
Бонди муніципальні	775,200.61	5.98%
Бонди залізничих компаній	907,741.17	7.01%
Бонди публічної вжиточности	6,391,787.64	49.34%
Бонди індустріяльні	75,866.25	0.59%
Позички членам	339,272.05	2.62%
Реальності	137,750.00	1.06%
Дім У. Н. Союзу	64,750.00	0.50%
Друкарня	12,329.87	0.09%
Разом	$12,955,122.62	100.00%

Стан довжний:

Посмертний фонд нових родів забезпеч.	$10,778,646.85	83.20%
Адміністраційний фонд	109,372.27	0.84%
Конвенційний фонд	26,672.69	0.20%
Запомоговий фонд	180,988.43	1.40%
Народний фонд	13,846.01	0.11%
Посмертний фонд старого роду забезпеч.	73,839.47	0.57%
Резервовий фонд	16,809.22	0.13%
Сирітський фонд	90,880.67	0.70%
Фонд забезпеки інвестицій і смертности	105,133.90	0.81%
Фонд Згоди Братств	2,579.95	0.02%
Фонд Захисту-Сиротинця	52,756.73	0.41%
Посмертний фонд молод. депертаменту	1,462,276.61	11.29%
Адміністраційний фонд мол. деп.	41,319.82	0.32%
Разом	$12,955,122.62	100.00%

Стан довжний:

Посмертний фонд нових родів забезпечення, посмертний фонд старого роду забезпечення, посмертний фонд молодечого департаменту і резервовий фонд разом	$11,631,572.15	89.78%
Адміністраційний фонд старших членів і адм. фонд молодечого департаменту разом	150,692.09	1.16%
Майно старших членів і молодечого деп з кінцем 31. грудня 1951	$12,955,122.62	
Майно старших членів і молодечого деп. з кінцем 31. грудня 1950	11,920,220.80	
Приріст майна старших членів і молодечого департаменту в 1951 році	$ 1,034,901.82	8.68%

Зіставлення балансу і актив.

Балянс старших членів і молодечого департаменту У. Н. Союзу з кінцем 31. грудня 1951	$12,955,122.62

Активи не втягнені до загального мастку (Non Ledger Assets)

Відсотки платні на морґеджах (due and accrued)	$ 4,744.96	
Відсотки платні від позичок на членських грамотах (accrued)	7,333.18	
Відсотки платні на бодах (accrued)	88,428.81	
Відсотки платні на банк. депозитах	59.36	
Залеглі місячні вкладки з відділів	19,087.16	
Разом не втягнені активи		119,653.47
Разом усі фонди і не втягнені активи		$13,074,776.09

Обниження актив (deduct Assets not Admitted)

Бонди понад Amortized Value	$11,842.16	
Відсотки на морґеджах (past due)	809.58	
Позички на членських грамотах суспендованих членів	3,580.42	
Друкарня	12,329.87	
Вирівнання грошевої різниці між канадійською і американською валютами	2,374.44	
		30,936.47
До перенесення		$13,043,839.62
Невиплачені посмертні допомоги	$ 10,558.80	
Невиплачені виплатні ендавмент	2,207.79	
Невиплачені нагороди за нових чл.	20,952.65	
Федеральний податок за поміч. сили	350.74	
Вкладки вплачені згори	170,694.91	
Чинш заплачений згори	88.50	
Дивіденда для членів на рік 1952	105,000.00	
Резерва на забезпечення інвестицій в бондах	12,588.17	
Передплата „Свободи" заплач. згори	2,713.46	
Сирітський фонд	79,758.96	
Народний фонд	13,048.02	
Фонд Згоди Братств	2,579.95	
Фонд Захисту-Сиротинця	52,534.33	473,076.28

Резерва, якої вимагають асекураційні закони на забезпечення.

На забезпечення членських грамот в нових родах забезпечення і в старім роді забезпечення (Commissioners Standard Ordinary 3%	$8,080,963.00	
Резерва, якої вимагають асекураційні закони на забезпечення подвійного забезпечення (Adult Additional Accident Death Benefit)	4,759.00	
Резерва, якої вимагають асекураційні закони на забезпечення дітей у молод. департ. У.Н.Союзу (Juvenile Standard Industrial 3½%)	936,423.00	
Резерва, якої вимагають асекураційні закони за зворот вкладок померших членів	25,000.00	$9,520.221.28
Спеціяльна резерва на забезпеку інвестицій і смертности	$ 425,000.00	
Надвишка резерви і інші фонди У. Н. Союзу	3,098,618.34	
Разом надвишка резерви і інші фонди		3,523,618.34
Разом		$13,043,839.62

Зіставлення резерви, якої вимагають асекураційні закони на забезпечення членських грамот У. Н. Союзу.

ФОНДИ: посмертний фонд нових родів забезпечення, посмертний фонд старого роду забезпечення, резервовий фонд і посмертний фонд молодечого департаменту з кінцем 31. грудня 1951		$12,424,904.26
РЕЗЕРВА, якої вимагають асекураційні закони для старших членів і дітей в молодечім департаменті	$9,047,145.00	
МЕНШЕ: Невиплачені посмертні допомоги, вкладки вплачені згори, резерва на дивіденду і інші виплати	359,848.31	
МЕНШЕ: Спеціяльна резерва на забезпеку членських грамот	425,000.00	9,731,993.31
Надвишка резерви (127.7%)		2,692,910.95
Разом		$12,424,904.26

Смертність членства У. Н. Союзу разом в обох департаментах 68.6%.

Процентово приходи з інвестицій майна обох департаментів до посмертних фондів в 1951 році були 3.04%.

Зіставлення виплат посмертних допомог старших членів і молодечого департаменту У. Н. Союзу за 1951 рік.

	Ч. членів	Сума
З кінцем 1950 року остало невиплачених посмертних допомог	9	$ 4,702.92
В 1951 році померло	448	331,256.70
Разом	457	$335,959.62
В 1951 році виплачено посмертних допомог	441	324,150.82
Остало до виплати	16	$ 11,808.80
Полагоджено компромісово		1,750.00
Відкинено	1	500.00
З кінцем 31. грудня 1951 року остається невиплачених посмертних допомог	15	$ 9,558.80

Виплати ендавмент старших членів і молодечого департаменту в 1951 році.

	Ч. членів	Сума
З кінцем 31. грудня 1950 року осталося невиплачених ендавмент	9	$ 4,207.79
В 1951 році вийшов реченець платности ендавмент	22	15,500.00
Разом	31	$ 19,707.79
В 1951 році виплачено ендавмент	26	17,500.00
З кінцем 31. грудня 1951 року остається до виплати	5	$ 2,207.79

Зіставлення виплат посмертних допомог подвійного забезпечення.

	Ч. членів	Сума
В 1951 році померло членів на подвійнім забезпеченні	1	$ 500.00
В 1951 році виплачено	1	500.00

Виплати запомог з фонду допомогового.

В 1951 році виплачено 954 допомог на суму $31,140.18.

НЕВИПЛАЧЕНІ ПОСМЕРТНІ ДОПОМОГИ 31. ГРУДНЯ 1951.

Відділ	Дата смерти		Ім'я і прізвище	Місцевість	Сума	Причина не виплачення
157	25 вересня	1928	Лешко Григорій	Wheeling, W. Va.	300.00	Бракує адреси спадкоємців
65	8 травня	1940	Ілечко Роман	Elizabeth, N. J.	200.00	Бракує адреси спадкоємців
76	28 вересня	1940	Лисак Анна	Newark, N. J.	202.92	Правна перешкода
211	1 серпня	1949	Барґель Марія	Stapleton, N. Y.	500.00	Бракує адреси спадк.
283	2 серпня	1951	Ґловацька Варвара	Auburn, N. Y.	1,000.00	Бракує смертних докум.
22	6 грудня	1951	Брилінський Йосиф	Chicago, Ill.	500.00	Бракує смертних докум.
59	8 грудня	1951	Ватр Агафія	Bridgeport, Conn.	500.00	Бракує смертних докум.
94	16 грудня	1951	Войтович Петро	Hamtramck, Mich.	1,000.00	Бракує смертних докум.
195	18 грудня	1951	Тешбір Пелягія	Port Jervis, N. Y.	1,000.00	Бракує смертних докум.
432	23 грудня	1951	Демченко Анна	Toronto, Ont.	500.00	Бракує смертних докум.
206	27 грудня	1951	Копитко Михаліна	Woonsocket, R. I.	1,000.00	Бракує смертних докум.
45	29 грудня	1951	Грицишин Григорій	Philadelphia, Pa.	1,000.00	Бракує смертних докум.
257	30 грудня	1951	Конасєвич Софія	Los Angeles, Calif.	1,000.00	Бракує смертних докум.
135	20 грудня	1951	Ґлушко Софія	Smoke Run, Pa.	755.88	Бракує смертних докум.
204	26 серпня	1951	Клодницька Г. Марія	New York, N. Y.	100.00	Бракує смертних докум.
				Разом	$9,558.80	

ВИКАЗ ТИХ ПОСМЕРТНИХ ДОПОМОГ, ЩО НЕ БУЛИ ВИПЛАЧЕНІ В ПОВНІЙ СУМІ.

Від.	Сума обезп.	Виплачено	Імя і прізвище	Місцевість	Причина невиплати
430	500.00	250.00	Алексенко Галина	Philadelphia, Pa.	Не була повноправним членом
379	2,000.00	500.00	Рихлінський Степан	Chicago, Ill.	Не був повноправним членом
271	500.00		Коваль Іван	Elmira, N. Y.	Не був повноправним членом
	3,000.00	750.00			

НЕВИПЛАЧЕНІ ЕНДАВМЕНТ 31. ГРУДНЯ 1951 Р.

Від.	Ім'я і прізвище	Сума
245	Корсак Михайло	$ 136.89
105	Навроцький Павло	70.90
16	Орищин Михайло	1,000.00
361	Шейб Волтер	500.00
368	Ворона Іван	500.00
	Разом	$2,207.79

Зіставлення інвестицій старших членів і молодечого департаменту У. Н. Союзу за 1951 рік.

Готівка

Готівка з кінцем 31. грудня 1950 р. осталася	$ 304,975.79	
Від 1. січня до 31. грудня 1951 р. депоновано	2,637,378.51	
Відсотки з банків	88.05	
Разом	$2,942,442.35	
Виплачено в 1951 році	2,629,489.66	
Готівка з кінцем 31. грудня 1951 року остається	$ 312,952.69	2.42%

Морґеджі

З кінцем 31. грудня 1950 р. було інвестовано в морґеджах	$ 718.526.65	
В 1951 році інвестовано в морґеджах	23,500.00	
Разом	$ 742,026.54	
В 1951 році сплачено марґеджів на суму	118,973.41	
З кінцем 31. грудня 1951 р. остається на морґеджах	$ 623,053.13	4.81%

(Продовження буде).

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЗНАЧИТЬ НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЯКА ОБ'ЄДНАЛА В АМЕРИЦІ И КАНАДІ НАЙСВІДОМІШІ УКРАЇНСЬКІ СИЛИ В ОДИН ІДЕЙНИЙ МОНОЛІТ ТА ПОСТАВИЛА ЙОГО НА СЛУЖБУ НАШИМ КРАЇНАМ ТА НАШОМУ ПОНЕВОЛЕНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДОВІ.